

ISC

ماهنامه خبری تحلیلی

مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری (RICeST)

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)

شماره ۵۶ مرداد ۱۳۹۹ دی‌الجه ۱۴۴۱ August 2020

ISC

ISC World University Rankings

CWTS Leiden Ranking

QS WORLD UNIVERSITY RANKINGS

ACADEMIC RANKING OF WORLD UNIVERSITIES

THE WORLD UNIVERSITY RANKINGS

\$1,270,000

توسط ارزش امتیاز خرید و فروش نشریات علمی بر درجه کیفی آنها

ISC COVID-19 VISUALIZER

6,159,126
2,737,670
370,983

Lokant Research

COVID-19: What implications for sexual and reproductive health and rights? Faculty medicine in times of COVID-19: a generalists' voice. COVID-19: Time for a new strategy for medical education. Socio-epidemiological assessment of the COVID-19 epidemic in China.

COVID-19

COVID-19 Map for

<https://maps.isc.gov.ir/covid19/#/world>

جایگاه دانشگاه‌های ایران در نظام‌های معتبر رتبه‌بندی بین‌المللی

ارزش تجاری نشریات علمی دنیا چقدر است؟ لزوم توسعه صنعت نشر علم در سال جهش تولید

نتایج رتبه‌بندی شانگهای در سال ۲۰۲۰ اعلام شد / ارتقای جایگاه ۲۰۰ پله‌ای دانشگاه شیراز و ۱۰۰ پله‌ای دانشگاه تبریز / رتبه اول ایران از نظر تعداد دانشگاه‌ها در منطقه و کشورهای اسلامی

گزارش تحلیلی سامانه نماگر کووید-۱۹ ISC در دنیا و ایران در ۴ ماه اخیر / روند افزایشی رشد روزانه مبتلایان به ویروس کووید-۱۹ در کشور / بالاترین متوسط نرخ رشد روزانه در ۳ ماه گذشته

ثبت همایش‌ها در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

جایگاه علمی جمهوری اسلامی ایران در سطح بین‌المللی

Higher Education in Iran

علم با دین و اخلاق هست
که برای بشریت مفید
خواهد بود. علم هر چه هم
پیشرفت کند، اگر از اخلاق و
دین فاصله بگیری، به حال
بشریت مفید نخواهد بود.

ماهنامه خبری تحلیلی

مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری
پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

R I C e S T & I S C

شماره ۵۶ | مرداد ۱۳۹۹ | ذی الحجه ۱۴۴۱ | August 2020

مدیرمسئول: دکتر محمدجواد دهقانی

سرمدیر: محمد خانی

طرح جلد و صفحه آراء: کریم فلاح

ویراستار: محبوبه کامیاب کلانتری

همکاران این شماره: دکتر علی گزنی، دکتر منصوره

صراطی، زهرا حقیقی، زهرا چوپانی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه - لیتوگرافی و چاپ: پردیس

نشانی: شیراز، بلوار جمهوری اسلامی، خیابان جام جم

تلفن: ۰۷۱-۳۶۴۶۸۴۲۱

پست الکترونیک: oisc@ricest.ac.ir

وب سایت: https://ricest.ac.ir | https://isc.gov.ir

اینستاگرام:

ricest_Official_page | isc_Official_page

آرشیو ماهنامه خبری تحلیلی مرکز منطقه ای و ISC

به آدرس زیر قابل دانلود است.

https://ricest.ac.ir/journal

فهرست مطالب

۱ جایگاه دانشگاه های ایران در نظام های معتبر رتبه بندی بین المللی
(قسمت اول)

۷ ارزش تجاری نشریات علمی دنیا چقدر است؟ لزوم توسعه صنعت
نشر علم در سال جهش تولید

۱۱ نتایج رتبه بندی شانگهای در سال ۲۰۲۰ اعلام شد / ارتقای جایگاه
۲۰۰ پله ای دانشگاه شیراز و ۱۰۰ پله ای دانشگاه تبریز / رتبه اول
ایران از نظر تعداد دانشگاه ها در منطقه و کشورهای اسلامی

۱۳ گزارش تحلیلی سامانه نماگر کووید-۱۹ ISC در دنیا و ایران در
۴ ماه اخیر / روند افزایشی رشد روزانه مبتلا به ویروس کووید-۱۹
در کشور / بالاترین متوسط نرخ رشد روزانه فوتی در ۳ ماه گذشته

۲۰ ثبت همایش ها در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)

۲۱ جایگاه علمی جمهوری اسلامی ایران در سطح بین المللی (تاریخ
انتشار: ۱۵ شهریور ۱۳۹۹)

باغ و عمارت شاپوری

مربوط به اوایل دوره پهلوی،
در شیراز، خیابان انوری، واقع
شده است. این اثر در تاریخ ۱۶
مهر ۱۳۷۹ با شماره ثبت ۲۷۸۱
به عنوان یکی از آثار ملی ایران
به ثبت رسیده است

جایگاه دانشگاه‌های ایران در نظام‌های معتبر رتبه‌بندی بین‌المللی

(قسمت اول)

مقدمه

رشد کیفیت تولیدات علمی یکی از مهمترین عوامل دستیابی به مرجعیت علمی به عنوان اولین بند از سیاست‌های کلان علم و فناوری ابلاغی توسط مقام معظم رهبری است. همزمان با افزایش چشمگیر تولید علم در ۱۰ سال اخیر برنامه‌ریزی و توجه به کیفیت تولید علم از ۷ سال پیش آغاز و شاهد حضور معنادار دانشگاه‌های کشور در میان دانشگاه‌های برتر دنیا بوده و هستیم. بر اساس گزارش‌های سالانه پایگاه شاخص‌های اساسی علم (ESI) متعلق به شرکت کلاریویت آنالیتیکس (ISI) و انتشار لیست دانشگاه‌های برتر دنیا از جمهوری اسلامی ایران در سال ۹۴ تعداد ۳۰ دانشگاه، سال ۹۵ تعداد ۳۵ دانشگاه، سال ۹۶ تعداد ۵۳ دانشگاه و در آخرین فهرست در سال ۹۸ تعداد ۶۵ دانشگاه در زمره دانشگاه‌های اثرگذار و برتر دنیا قرار گرفته بودند.

گزارش‌های مختلف انتشار یافته از نظام‌های رتبه‌بندی بین‌المللی معتبر نشان می‌دهد که جایگاه جمهوری اسلامی ایران از نظر تعداد حضور دانشگاه‌های کشور در اغلب نظام‌های رتبه‌بندی بین‌المللی در ۵ سال اخیر به طور چشمگیری افزایش یافته و این امر موید صحت نقش تدریجی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور در میان دانشگاه‌های موثر و برتر دنیاست. هرچند در آخرین رتبه‌بندی‌های بین‌المللی انجام شده حضور ۴۳ دانشگاه از ایران به صورت بالفعل گزارش شده است ولی بر اساس پایش‌ها و تحلیل‌های صورت گرفته در گروه رتبه‌بندی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام ظرفیت حضور بیش از ۶۵ دانشگاه از ایران به صورت بالقوه وجود خواهد داشت. انشا... با برنامه‌ریزی، هدایت و راهنمایی ظرف دو سال آینده حضور سایر دانشگاه‌های کشور در نظام‌های بین‌المللی معتبر دنیا محقق خواهد شد.

گزارش حاضر به معرفی مختصر نظام‌های رتبه‌بندی معتبر بین‌المللی پرداخته و روند حضور دانشگاه‌های کشور را در نظام‌های رتبه‌بندی بین‌المللی معتبر تشریح می‌نماید.

اهمیت رتبه‌بندی و ارزیابی دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی عالی

در دهه گذشته عبارت دانشگاه تراز جهانی (World Class University) به یک اصطلاح معروف تبدیل شده است. این امر صرفاً به علت بهبود کیفیت یادگیری و پژوهش در آموزش عالی نیست، بلکه آنچه مهم است بحث توسعه ظرفیت دانشگاه جهت رقابت در آموزش عالی در سطح جهانی است که این امر از طریق کسب، انطباق و خلق دانش پیشرفته انجام می‌پذیرد. شاخص‌ترین ویژگی‌های یک دانشگاه تراز جهانی نقش آفرینی در اقتصاد دانش بنیان و تجاری سازی علم تولیدی، نقش آفرینی در جامعه و پاسخ گویی به نیاز جامعه خودش، دارا بودن رتبه‌های مناسب در رتبه‌بندی جهانی و دارا بودن مدیریت استراتژیک می‌باشد.

نظام‌های رتبه‌بندی به عنوان ابزاری مهم در این راستا توانستند این عنوان را برای دانشگاه‌ها مشخص کرده با ارزیابی و سنجش همه جانبه عملکرد دانشگاه‌ها، جایگاه و رتبه آن‌ها را مشخص کنند. همچنین شاخص‌های این نظام‌ها می‌توانند مسیر حرکت به سمت جهانی شدن را مشخص نمایند.

استفاده از شاخص‌ها و ویژگی‌های دانشگاه‌های تراز جهانی و بومی کردن این شاخص‌ها بر اساس شرایط، ظرفیت‌ها و فرهنگ ملی یک ضرورت است.

لیورپول (۲۰۰۵) معتقد است که دانشگاه‌های تراز جهانی دارای عناصر اصلی زیر هستند:

۱. برنامه درس بین‌المللی
۲. افزایش تبادل دانشجویی
۳. افزایش دانشجویان بین‌المللی
۴. اجرای بهسازی هیئت علمی و تبادل اساتید
۵. استفاده از فناوری اطلاعات
۶. تقویت همکاری با مؤسسات بیرونی و پیشرفت در توسعه بین‌المللی

اهداف رتبه‌بندی:

- ارزیابی و مقایسه همه جانبه عملکرد علمی موسسات و فهرست نمودن آنها
- شناسایی بهترین دانشگاه و یا مؤسسه‌های تحقیقاتی در حوزه‌های مختلف علمی
- مشخص کردن نقاط ضعف و قدرت
- شناسایی رقبا و شکاف موجود
- تقویت ارتباطات علمی و تحقیقاتی در سطح ملی و بین‌المللی
- افزایش حس رقابت بین دانشگاه‌ها

منابع اطلاعاتی در نظام‌های رتبه‌بندی

- اطلاعات حاصل از نظرسنجی‌ها (Survey data)
- اطلاعات حاصل از دانشگاه‌ها
- اطلاعات از سایر منابع و پایگاه‌های اطلاعاتی مستقل

شاخص‌های سنجش عملکرد دانشگاه‌ها در نظام‌های رتبه‌بندی

۱. آموزش
۲. پژوهش
۳. فناوری
۴. نوآوری
۵. امکانات
۶. شهرت
۷. ارتباط با جامعه و صنعت - اثربخشی اجتماعی - اقتصادی و صنعتی

نکته: ویژگی‌های شاخص‌های مهم مورد استفاده در رتبه‌بندی عبارتند از: - سادگی شاخص - قابل اندازه‌گیری دقیق - دارای اعتبار و قابل اعتماد - مرتبط بودن سنجش‌ها

نظام‌های رتبه‌بندی معتبر در سطح بین‌المللی:

۱. رتبه‌بندی تایمز (Times)
 ۲. رتبه‌بندی لایدن (Leiden)
 ۳. رتبه‌بندی شانگهای (Shanghai)
 ۴. رتبه‌بندی کیواس (Quacquarelli Symonds)
 ۵. رتبه‌بندی بین‌المللی ISC
- (ISC world University rankings)

نظام رتبه‌بندی لایدن

(<https://www.leidenranking.com>)

رتبه‌اول ایران از نظر تعداد دانشگاه‌ها در منطقه و کشورهای اسلامی

نظام رتبه‌بندی لایدن یک از معتبرترین نظام‌های رتبه‌بندی بین‌المللی و وابسته به مرکز مطالعات علم و فناوری دانشگاه لایدن در هلند است. لایدن یکی از

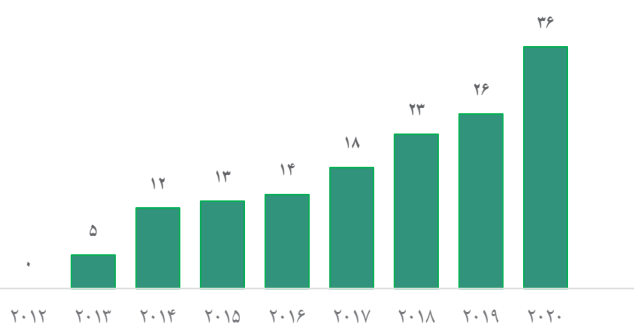
نظام‌های معتبر رتبه‌بندی است که فعالیت ارزیابی عملکرد علمی دانشگاه‌های جهان را از سال ۲۰۰۷ بر اساس شاخص‌های معتبر علم سنجی مورد ارزیابی و رتبه‌بندی قرار می‌دهد. شاخص‌های این نظام به دو دسته کلی شاخص‌های تاثیر و همکاری‌های علمی تقسیم می‌شوند. این رتبه‌بندی در ۲۰ شاخص در قالب چهار معیار کلی مرجعیت علمی، دیپلماسی علمی، دسترسی آزاد به انتشارات و تنوع جنسیتی انجام می‌گیرد. برای این ارزیابی‌ها از تولیدات علمی دانشگاه‌ها در سال‌های ۲۰۱۵ الی ۲۰۱۸ (با حداقل ۸۰۰ مقاله) از پایگاه اطلاعاتی Web of Science استفاده کرده است.

نظام رتبه‌بندی لایدن بر خلاف سایر نظام‌های رتبه‌بندی موجود در سطح دنیا برای دانشگاه‌های حاضر در نظام خود رتبه‌ای واحد محاسبه نمی‌کند بلکه دانشگاه‌ها در کلیه معیارها و شاخص‌های موجود در نظام لایدن مورد رتبه‌بندی قرار می‌گیرند. از این رو یکی از ویژگی‌های رتبه‌بندی لایدن این است که لایدن به دانشگاه‌های حاضر در رتبه‌بندی خود، رتبه‌کل که برگرفته از تاثیر کلیه شاخص‌ها و وزن‌های مرتبط با آن‌ها است، اختصاص نمی‌دهد بلکه، لایدن برای کلیه دانشگاه‌ها در این شاخص‌ها نمرات و رتبه‌ها را جداگانه محاسبه و منتشر می‌کند.

حضور دانشگاه‌های ایران در رتبه‌بندی لایدن ۲۰۲۰

نمودار زیر تعداد حضور دانشگاه‌های کشور در رتبه‌بندی لایدن در سال‌های مختلف را نمایش می‌دهد. همانطور که ملاحظه می‌شود تعداد دانشگاه‌های حاضر از ایران در رتبه‌بندی لایدن در سال ۲۰۱۳ سه مورد بود که سال ۲۰۱۹ به ۲۶ مورد و در سال ۲۰۲۰ به ۳۶ مورد افزایش پیدا کرده است، بررسی فوق نشان می‌دهد که از نظر دانشگاه‌های حاضر در این رتبه‌بندی در سال ۲۰۲۰ میزان رشد ۳۸ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۹ داشته است.

تعداد دانشگاه‌های کشور در نظام رتبه‌بندی لایدن ۲۰۲۰-۲۰۱۲

ایران، ارومیه، صنعتی نوشیروانی بابل، صنعتی مالک اشتر، مازندران، شاهرود، صنعتی سهند، زنجان، شهید چمران اهواز و دانشگاه یزد برای اولین بار در این نظام رتبه‌بندی حضور یافته‌اند.

معیار مرجعیت علمی

جدول زیر عملکرد دانشگاه‌های کشور را در معیار مرجعیت علمی نشان می‌دهد. در معیار مرجعیت علمی تقریباً تمام دانشگاه‌های کشور (به جز چهار دانشگاه) به لحاظ رتبه‌ای نسبت به سال گذشته عملکرد بهتری داشته‌اند و دانشگاه تهران که دانشگاه رتبه‌اول کشور است، از رتبه ۱۵۶ در سال ۲۰۱۹ به رتبه ۱۴۰ در سال ۲۰۲۰ رسیده است.

در رتبه‌بندی لایدن در سال ۲۰۲۰، دانشگاه‌های تهران، صنعتی امیرکبیر، علوم پزشکی تهران، تربیت مدرس، صنعتی شریف، علم و صنعت ایران، صنعتی اصفهان، فردوسی مشهد، شیراز، تبریز، علوم پزشکی شهید بهشتی، شهید بهشتی، آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، علوم پزشکی تبریز، صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی، علوم پزشکی مشهد، اصفهان، گیلان، علوم پزشکی شیراز، کاشان، علوم پزشکی اصفهان، سمنان، علوم پزشکی ایران، شهید باهنر کرمان، رازی، بوعلی سینا، پیام نور، ارومیه، صنعتی نوشیروانی بابل، صنعتی مالک اشتر، مازندران، شاهرود، صنعتی سهند، زنجان، شهید چمران اهواز و یزد حضور دارند.

لازم به ذکر است که دانشگاه‌های علوم پزشکی

رتبه جهانی دانشگاه‌های کشور در معیار مرجعیت علمی (رتبه بندی لایدن)

ردیف	نام دانشگاه	۲۰۲۰	۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵
۱	تهران	۱۴۰	۱۵۶	۱۷۹	۱۹۵	۲۲۸	۵۶۵
۲	صنعتی امیرکبیر	۲۶۸	۲۶۴	۲۷۳	۲۹۲	۳۲۵	۴۴۲
۳	علوم پزشکی تهران	۲۸۰	۲۹۴	۳۱۶	۳۲۲	۳۴۳	۷۳۵
۴	تربیت مدرس	۳۴۶	۳۷۴	۴۰۶	۴۰۸	۴۱۲	۵۸۷
۵	صنعتی شریف	۳۷۰	۳۸۴	۳۷۲	۳۶۹	۳۶۳	۵۰۵
۶	علم و صنعت ایران	۳۸۷	۴۱۰	۴۲۳	۴۳۲	۴۳۶	۵۴۷
۷	صنعتی اصفهان	۳۸۸	۳۹۰	۴۱۱	۴۲۱	۴۶۳	۴۴۰
۸	فردوسی مشهد	۴۵۹	۴۷۱	۴۸۰	۵۰۹	۵۳۷	۶۶۷
۹	شیراز	۴۸۱	۵۰۸	۵۰۷	۵۰۳	۵۰۹	۶۵۵
۱۰	تبریز	۵۱۹	۵۴۰	۵۷۵	۶۰۷	۶۲۷	۵۳۱
۱۱	علوم پزشکی شهید بهشتی	۵۲۷	۵۷۲	۶۴۶	۶۵۸	۶۹۶	۷۴۲
۱۲	شهید بهشتی	۵۹۹	۶۲۴	۶۷۰	۶۸۸	۶۷۹	۵۸۴
۱۳	آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران	۶۱۱	۶۳۹	۶۵۸	۶۸۲	-	۷۳۳
۱۴	علوم پزشکی تبریز	۶۷۳	۷۷۸	۸۹۷	-	-	-
۱۵	صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی	۷۰۱	۶۹۷	۷۱۳	۷۱۷	۷۲۹	-
۱۶	علوم پزشکی مشهد	۷۵۲	۸۰۵	۹۲۵	-	-	-
۱۷	اصفهان	۷۵۷	۷۶۵	۷۷۶	۷۹۷	۸۲۱	-
۱۸	گیلان	۷۷۵	۷۸۱	۸۰۰	۸۳۸	-	-
۱۹	علوم پزشکی شیراز	۷۸۱	۸۰۰	۸۷۰	۸۶۸	-	-
۲۰	کاشان	۷۹۲	۷۹۳	۸۶۲	-	-	-
۲۱	علوم پزشکی اصفهان	۸۸۱	۸۷۵	۸۶۳	۸۰۰	-	-
۲۲	سمنان	۸۸۸	۹۳۶	-	-	-	-
۲۳	علوم پزشکی ایران	۹۰۳	-	-	-	-	-
۲۴	شهید باهنر کرمان	۹۰۵	۹۰۲	۹۳۸	-	-	-
۲۵	رازی	۹۲۱	۹۲۲	-	-	-	-
۲۶	بوعلی سینا	۹۲۲	۹۱۱	۹۳۰	-	-	-
۲۷	پیام نور	۹۴۵	۹۵۸	-	-	-	-
۲۸	ارومیه	۹۸۶	-	-	-	-	-
۲۹	صنعتی نوشیروانی بابل	۱۰۱۰	-	-	-	-	-

۳۰	صنعتی مالک اشتر	۱۰۵۵	-	-	-	-	-
۳۱	مازندران	۱۰۶۷	-	-	-	-	-
۳۲	شاهرود	۱۰۸۹	-	-	-	-	-
۳۳	صنعتی سهند	۱۱۰۸	-	-	-	-	-
۳۴	زنجان	۱۱۱۷	-	-	-	-	-
۳۵	شهید چمران اهواز	۱۱۲۶	-	-	-	-	-
۳۶	یزد	۱۱۴۵	-	-	-	-	-

معیار دیپلماسی علمی

بهشتی، فردوسی مشهد، شیراز، تبریز، شهید بهشتی و ... نسبت به سال قبل ارتقا یافته است. با این حال بهترین رتبه کشور در این معیار از ۲۱۲ به ۲۰۱ رسیده است.

عملکرد دانشگاه‌های کشور در معیار دیپلماسی علمی در جدول زیر آمده است. در معیار دیپلماسی علمی رتبه‌برخی دانشگاه‌های کشور از جمله دانشگاه‌های تهران، علوم پزشکی تهران، تربیت مدرس، علوم پزشکی شهید

رتبه جهانی دانشگاه‌های کشور در معیار دیپلماسی علمی (رتبه بندی لایدن)

ردیف	نام دانشگاه	۲۰۲۰	۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵
۱	تهران	۲۰۱	۲۱۲	۲۳۰	۲۴۲	۲۵۷	۵۷۹
۲	علوم پزشکی تهران	۲۷۷	۳۰۲	۳۱۸	۳۲۹	۳۶۲	۲۸۲
۳	صنعتی امیر کبیر	۳۹۹	۳۹۰	۴۰۵	۴۱۰	۴۱۶	۷۱۹
۴	تربیت مدرس	۴۳۳	۴۴۴	۴۶۱	۴۵۸	۴۵۷	۵۹۹
۵	صنعتی شریف	۴۸۹	۴۸۱	۴۵۷	۴۳۶	۴۲۵	۶۹۵
۶	صنعتی اصفهان	۵۱۵	۵۱۱	۵۱۸	۵۳۰	۵۴۰	۷۳۲
۷	علوم پزشکی شهید بهشتی	۵۲۶	۵۶۹	۶۴۴	۶۷۳	۷۰۶	۴۶۷
۸	علم و صنعت ایران	۵۵۷	۵۵۶	۵۶۶	۵۶۴	۵۶۶	۷۳۹
۹	آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران	۵۸۳	۵۹۰	۶۲۱	۶۱۳	-	۳۰۳
۱۰	فردوسی مشهد	۶۰۳	۶۱۳	۶۱۸	۶۳۳	۶۴۵	۷۱۰
۱۱	شیراز	۶۲۲	۶۴۴	۶۴۳	۶۲۸	۶۲۱	۷۳۰
۱۲	تبریز	۶۴۷	۶۶۶	۶۹۹	۷۱۲	۷۲۱	۶۷۵
۱۳	شهید بهشتی	۶۹۴	۷۱۷	۷۵۲	۷۶۳	۷۴۸	۶۵۰
۱۴	علوم پزشکی ایران	۷۳۹	-	-	-	-	-
۱۵	علوم پزشکی تبریز	۷۹۱	۸۵۲	۹۱۸	-	-	-
۱۶	علوم پزشکی مشهد	۸۳۹	۸۵۹	۹۱۵	-	-	-
۱۷	علوم پزشکی شیراز	۸۹۴	۹۰۰	۹۲۴	۸۹۵	-	-
۱۸	صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی	۸۹۷	۸۵۰	۸۵۵	۸۳۷	۸۱۶	-
۱۹	اصفهان	۹۲۳	۸۸۸	۸۷۶	۸۷۷	۸۴۰	-
۲۰	علوم پزشکی اصفهان	۹۴۰	۹۰۱	۸۹۲	۸۶۲	-	-
۲۱	گیلان	۹۵۸	۹۱۵	۹۱۹	۹۰۰	-	-
۲۲	پیام نور	۹۶۵	۹۱۷	-	-	-	-
۲۳	کاشان	۱۰۱۹	۹۴۳	۹۳۰	-	-	-
۲۴	رازی	۱۰۶۴	۹۵۰	-	-	-	-
۲۵	شهید باهنر کرمان	۱۰۶۶	۹۵۲	۹۳۲	-	-	-
۲۶	سمنان	۱۰۹۰	۹۵۹	-	-	-	-
۲۷	بوعلی سینا	۱۱۰۳	۹۵۷	۹۳۴	-	-	-

۲۸	ارومیه	۱۱۲۴	-	-	-	-	-
۲۹	صنعتی نوشیروانی بابل	۱۱۴۴	-	-	-	-	-
۳۰	یزد	۱۱۵۷	-	-	-	-	-
۳۱	مازندران	۱۱۶۲	-	-	-	-	-
۳۲	شاهرود	۱۱۶۳	-	-	-	-	-
۳۳	زنجان	۱۱۶۴	-	-	-	-	-
۳۴	صنعتی مالک اشتر	۱۱۶۷	-	-	-	-	-
۳۵	شهید چمران اهواز	۱۱۷۰	-	-	-	-	-
۳۶	صنعتی سهند	۱۱۷۵	-	-	-	-	-

معیار دسترسی آزاد

توسط دانشگاه تهران بوده که از ۲۱۲ در سال ۲۰۱۹ به ۲۰۱ در سال ۲۰۲۰ ارتقا پیدا کرده است. جدول زیر عملکرد جهانی دانشگاه‌های کشور در معیار دسترسی آزاد را نشان می‌دهد.

در معیار دسترسی آزاد نیز رتبه دانشگاه‌های کشور از جمله تهران، علوم پزشکی تهران، تربیت مدرس، علوم پزشکی شهید بهشتی، علم و صنعت ایران، فردوسی مشهد، شیراز، تبریز و... دارای رشد بوده‌اند. بهترین رتبه کشور

عملکرد جهانی دانشگاه‌های کشور در معیار دسترسی آزاد (رتبه بندی لایدن)							
ردیف	نام دانشگاه	۲۰۲۰	۲۰۱۹	ردیف	نام دانشگاه	۲۰۲۰	۲۰۱۹
۱	تهران	۲۰۱	۲۱۲	۱۹	اصفهان	۹۲۳	۸۸۸
۲	علوم پزشکی تهران	۲۷۷	۳۰۲	۲۰	علوم پزشکی اصفهان	۹۴۰	۹۰۱
۳	صنعتی امیرکبیر	۳۹۹	۳۹۰	۲۱	گیلان	۹۵۸	۹۱۵
۴	تربیت مدرس	۴۳۳	۴۴۴	۲۲	پیام نور	۹۶۵	۹۱۷
۵	صنعتی شریف	۴۸۹	۴۸۱	۲۳	کاشان	۱۰۱۹	۹۴۳
۶	صنعتی اصفهان	۵۱۵	۵۱۱	۲۴	رازی	۱۰۶۴	۹۵۰
۷	علوم پزشکی شهید بهشتی	۵۲۶	۵۶۹	۲۵	شهید باهنر کرمان	۱۰۶۶	۹۵۲
۸	علم و صنعت ایران	۵۵۷	۵۵۶	۲۶	سمنان	۱۰۹۰	۹۵۹
۹	آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران	۵۸۳	۵۹۰	۲۷	بوعلی سینا	۱۱۰۳	۹۵۷
۱۰	فردوسی مشهد	۶۰۳	۶۱۳	۲۸	ارومیه	۱۱۲۴	-
۱۱	شیراز	۶۲۲	۶۴۴	۲۹	صنعتی نوشیروانی بابل	۱۱۴۴	-
۱۲	تبریز	۶۴۸	۶۶۶	۳۰	یزد	۱۱۵۷	-
۱۳	شهید بهشتی	۶۹۴	۷۱۷	۳۱	مازندران	۱۱۶۲	-
۱۴	علوم پزشکی ایران	۷۳۹	-	۳۲	شاهرود	۱۱۶۳	-
۱۵	علوم پزشکی تبریز	۷۹۱	۸۵۲	۳۳	زنجان	۱۱۶۴	-
۱۶	علوم پزشکی مشهد	۸۳۹	۸۵۹	۳۴	صنعتی مالک اشتر	۱۱۶۷	-
۱۷	علوم پزشکی شیراز	۸۹۴	۸۹۹	۳۵	شهید چمران اهواز	۱۱۷۰	-
۱۸	صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی	۸۹۸	۸۵۰	۳۶	صنعتی سهند	۱۱۷۵	-

معیار جنسیت

شهید بهشتی، تربیت مدرس، فردوسی مشهد، شیراز و ... هستیم، با این حال بهترین رتبه کشور در این شاخص مربوط به دانشگاه علوم پزشکی تهران بوده که از ۱۸۶ به ۱۵۶ ارتقا پیدا کرده است.

جدول صفحه بعد عملکرد جهانی دانشگاه‌های کشور در معیار جنسیت را نشان می‌دهد. در معیار جنسیت شاهد ارتقای رتبه برخی دانشگاه‌های کشور از جمله دانشگاه‌های تهران، علوم پزشکی تهران، علوم پزشکی

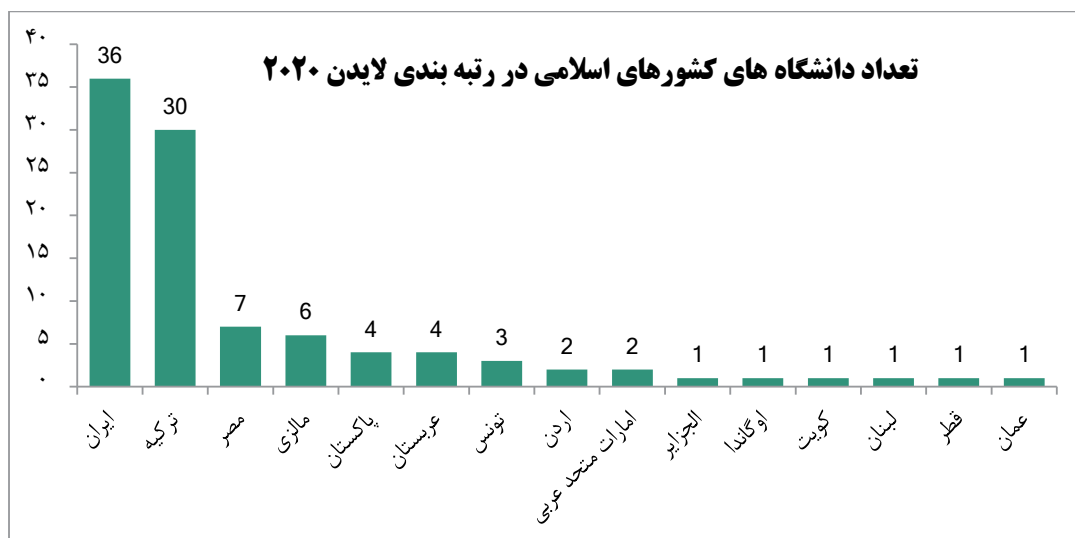
عملکرد جهانی دانشگاه‌های کشور در معیار جنسیت (رتبه بندی لایدن)

ردیف	نام دانشگاه	۲۰۲۰	۲۰۱۹	ردیف	نام دانشگاه	۲۰۲۰	۲۰۱۹
۱	علوم پزشکی تهران	۱۵۶	۱۸۶	۱۹	اصفهان	۸۸۹	۸۴۳
۲	تهران	۲۰۹	۲۳۲	۲۰	گیلان	۹۲۳	۸۸۰
۳	علوم پزشکی شهید بهشتی	۳۸۳	۴۳۱	۲۱	صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی	۹۲۷	۸۶۰
۴	صنعتی امیرکبیر	۳۹۸	۳۸۶	۲۲	کاشان	۹۴۶	۸۷۸
۵	تربیت مدرس	۴۱۸	۴۴۸	۲۳	پیام نور	۹۹۵	۹۰۸
۶	صنعتی شریف	۵۰۶	۴۹۶	۲۴	بوعلی سینا	۱۰۰۷	۸۹۶
۷	صنعتی اصفهان	۵۲۶	۴۹۰	۲۵	رازی	۱۰۰۸	۸۹۸
۸	علم و صنعت ایران	۵۵۱	۵۵۹	۲۶	شهید باهنر کرمان	۱۰۱۹	۹۰۹
۹	علوم پزشکی تبریز	۵۵۲	۶۵۲	۲۷	سمنان	۱۰۲۳	۹۱۱
۱۰	فردوسی مشهد	۵۵۸	۵۷۸	۲۸	ارومیه	۱۰۳۲	-
۱۱	علوم پزشکی مشهد	۵۷۴	۶۴۳	۲۹	صنعتی نوشیروانی بابل	۱۰۸۶	-
۱۲	شیراز	۶۱۸	۶۲۵	۳۰	صنعتی ملک اشتر	۱۰۹۴	-
۱۳	تبریز	۶۶۷	۶۷۵	۳۱	زنجان	۱۱۰۸	-
۱۴	علوم پزشکی شیراز	۶۷۲	۷۰۵	۳۲	شهید چمران اهواز	۱۱۱۰	-
۱۵	علوم پزشکی ایران	۶۸۵	-	۳۳	مازندران	۱۱۱۴	-
۱۶	شهید بهشتی	۷۲۳	۷۳۸	۳۴	شاهرود	۱۱۱۸	-
۱۷	علوم پزشکی اصفهان	۷۵۳	۷۳۶	۳۵	صنعتی سهند	۱۱۱۹	-
۱۸	آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران	۷۸۱	۷۵۴	۳۶	یزد	۱۱۲۳	-

جایگاه دانشگاه‌های کشورهای اسلامی در رتبه‌بندی لایدن ۲۰۲۰

کشورهای اسلامی رتبه نخست را به لحاظ تعداد دانشگاه برتر در اختیار خود دارد. پس از ایران، ترکیه و مصر به ترتیب با ۳۰ و ۷ دانشگاه رتبه‌های دوم و سوم را دارند. در نمودار زیر تعداد دانشگاه‌های سایر کشورهای اسلامی در نظام رتبه‌بندی لایدن ۲۰۲۰ نشان داده شده است.

شکل زیر مقایسه حضور دانشگاه‌های کشورهای اسلامی در رتبه‌بندی لایدن ۲۰۲۰ را نشان می‌دهد. همانطور که پیداست ایران با حضور ۳۶ دانشگاه در این نظام رتبه‌بندی، همچون سال‌های گذشته در بین

فاصله جغرافیایی بیشتر از ۵۰۰۰ کیلومتر استفاده کرده است. معیار دسترسی آزاد به انتشارات نیز از شاخص‌های انتشارات دسترسی آزاد، تعداد انتشارات دسترسی آزاد طلایی، انتشارات دسترسی آزاد هیبرید، انتشارات دسترسی آزاد برنز، انتشارات دسترسی آزاد سبز تشکیل می‌شود. معیار تنوع جنسیتی نیز شامل شاخص‌های همکاری با نویسندگانی که جنسیت آنها مشخص نیست، نویسندگان مرد (به نسبت کل نویسندگان)، نویسندگان زن (به نسبت کل نویسندگان)، نویسندگان مرد (به نسبت تمام نویسندگان مرد و زن)، نویسندگان زن (به نسبت تمام نویسندگان مرد و زن) می‌باشد. در جدول زیر معیارها و شاخص‌های رتبه‌بندی لایدن نشان داده شده است.

روش‌شناسی رتبه‌بندی لایدن

پایگاه رتبه‌بندی لایدن یکی از نظام‌های معتبر بین‌المللی است که از سال ۲۰۰۴ مراکز آموزش عالی را در سرتاسر جهان مورد ارزیابی و رتبه‌بندی قرار داده است. این نظام رتبه‌بندی دانشگاه‌های دنیا در ۲۰ شاخص در قالب چهار معیار کلی مرجعیت علمی، دیپلماسی علمی، دسترسی آزاد به انتشارات و تنوع جنسیتی در لایدن مورد رتبه‌بندی قرار می‌دهد.

معیار مرجعیت علمی (تاثیر علمی) از شاخص‌هایی چون مقالات ۱٪ برتر، مقالات ۵٪ برتر، مقالات ۱۰٪ برتر و مقالات ۵۰٪ برتر بهره گرفته است. در معیار دیپلماسی علمی از شاخص‌هایی چون همکاری علمی، همکاری بین‌المللی، همکاری صنعتی، همکاری علمی با فاصله جغرافیایی کمتر از ۱۰۰ کیلومتر و همکاری علمی با

معیارهای کلی و شاخص‌های نظام رتبه‌بندی لایدن			
مرجعیت علمی (تاثیر علمی)	دیپلماسی علمی	دسترسی آزاد به انتشارات	تنوع جنسیتی
مقالات یک درصد برتر	همکاری علمی	انتشارات دسترسی آزاد	همکاری با نویسندگان با جنسیت نامشخص
مقالات ۵ درصد برتر	همکاری بین‌المللی	تعداد انتشارات دسترسی آزاد طلایی	نویسندگان مرد (به نسبت کل نویسندگان)
مقالات ۱۰ درصد برتر	همکاری صنعتی	انتشارات دسترسی آزاد هیبرید	نویسندگان زن (به نسبت کل نویسندگان)
مقالات ۵۰ درصد برتر	همکاری علمی با فاصله جغرافیایی کمتر از ۱۰۰ کیلومتر	انتشارات دسترسی آزاد برنز	نویسندگان مرد (به نسبت تمام نویسندگان مرد و زن)
	همکاری علمی با فاصله جغرافیایی بیشتر از ۵۰۰۰ کیلومتر	انتشارت دسترسی آزاد سبز	نویسندگان زن (به نسبت تمام نویسندگان مرد و زن)
		انتشارات دسترسی آزاد با وضعیت دسترسی آزاد نامشخص	

ادامه در شماره بعد

سال ۲۰۱۹ در برخی شاخص‌های کیفی از جمله استناد به تولیدات علمی و نیز تولیدات علمی برتر و داغ در جایگاه ۱۶ دنیا و در واقع در لیست کشورهای برتر دنیا قرار گرفت. به طور خاص در سال ۲۰۱۹، سهم تولید علم کشور در دنیا برابر با ۱٫۹۲ درصد و سهم تولید علم و مقالات برتر جمهوری اسلامی ایران ۳٫۳۷ درصد بوده است. علاوه بر مطالب یاد شده، لزوم تلاش برای سایر ابعاد توسعه علمی از جمله تبدیل علم به فناوری و نیز تبدیل فناوری به ثروت و رفع نیازهای صنایع، مشکلات اجتماعی و اقتصادی از جمله مواردی است که در سیاست‌های کلان علم و فناوری مورد توجه قرار گرفته است.

مساله مهم دیگر، توجه به بهره‌مندی کشور از صنعت نشر و کارکرد اقتصادی نشریات علمی از جمله مواردی است که باید مد نظر قرار گیرد. در این گزارش به بررسی

ارزش تجاری نشریات علمی دنیا چقدر است؟

لزوم توسعه صنعت نشر علم در سال جهش تولید

از اوایل دهه هشتاد به تدریج شاهد حضور و ارتقای جایگاه ایران در تولید و گسترش علم در تمام پایگاه‌های استنادی دنیا بوده ایم به طوری که در دو دهه اخیر، شتاب و رشد علمی به گونه‌ای پیش رفته است که با کسب رتبه ۱۶ عملاً در لیست ۲۰ کشور برتر دنیا قرار دارد.

در ۶ سال اخیر نیز توجه به بعد کیفی تولیدات علمی منجر به جهش فوق‌العاده در شاخص‌های مختلف کیفی شده است. به طوری که برای اولین بار در تاریخ کشور در

جایگاه نشریات و مجلات علمی به عنوان مهمترین رسانه برای نشر و گسترش تولیدات علمی دنیا از دریچه تجاری و اقتصاد علم پرداخته خواهد شد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که سهم کشور از اقتصاد علم و درآمدزایی رسانه نشریات علمی، تقریباً صفر است. یکی از مهمترین موانع درآمدزایی ارزی از صنعت نشر در کشور عدم وجود ناشران خصوصی معتبر علمی بوده است به طوری که در ایران تنها ۱۸ درصد صنعت نشر در اختیار بخش خصوصی است. این در حالی است که این میزان در کشورهای پیشرفته نظیر هلند، آلمان و سوئیس بالای ۹۸ درصد و حتی برای برخی کشورهای اسلامی نظیر ترکیه، پاکستان و اندونزی بیش از ۴۵ درصد است. برنامه‌ریزی برای ارتقای جایگاه ناشران به سطح ناشران معتبر بین‌المللی از جمله اهدافی است که می‌تواند مدنظر قرار گیرد.

گردش مالی نشریات علمی انگلیسی زبان در سال ۲۰۱۷ حدود ۱۰ میلیارد دلار بود. ارزش کل صنعت نشر که نشریات بخشی از آن هستند در همین سال حدود ۲۵،۷ میلیارد دلار بود. ۴۱٪ این بازار متعلق به آمریکا، ۲۷٪ در اختیار اروپا و خاورمیانه، ۲۶٪ وابسته به آسیا-اقیانوسیه و ۶٪ مابقی سهم سایر بخش‌های دنیاست. بیش از ۱۱۰ هزار نفر در این صنعت شاغلند که ۴۰٪ آن متعلق به اروپاست، همچنین بین ۲۰ تا ۳۰ هزار نفر به صورت تمام وقت ولی غیرمستقیم با این صنعت مرتبط هستند. در میانه سال ۲۰۱۸ بیش از ۳۳۰۰۰ نشریه علمی انگلیسی که داوری شده‌اند به همراه ۹۴۰۰ نشریه غیر انگلیسی زبان وجود داشته که حدود ۳ میلیون مقاله در سال را منتشر می‌کنند.

بنا بر گزارش استنادی نشریات در ISC، در سال ۱۳۹۶ تعداد نشریات علمی معتبر ایران ۱۷۱۱ مورد، در سال ۱۳۹۵ تعداد ۱۶۵۸ مورد و در سال ۱۳۹۴ تعداد ۱۲۶۰ مورد بوده که تقریباً یک سوم از این نشریات انگلیسی زبان هستند. جمهوری اسلامی ایران ۱۶۷ نشریه در اسکوپوس و ۱۲۴ نشریه در کلاریویت آنالیتیکس (آی.اس.آی) نمایه کرده است. این شامل ۷ تا ۱۰٪ از نشریات علمی معتبر ایران می‌گردد. ۳۷ نشریه ایرانی در گزارش‌های استنادی نشریات کلاریویت آنالیتیکس نمایه شده‌اند که یعنی ضریب تاثیر دارند.

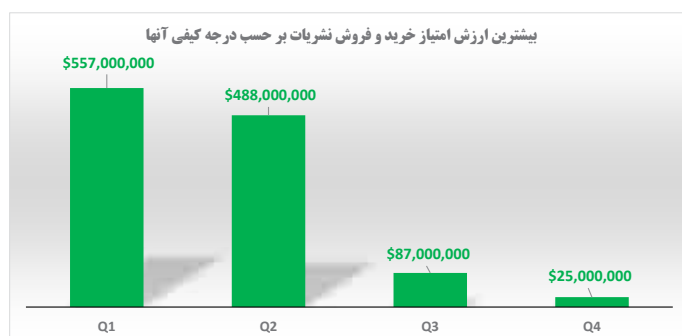
نشریه موجودیتی است که همچون سایر کالاها خرید و فروش می‌شود. تعداد خوانندگان، تعداد درخواست‌ها برای انتشار مقالات، میزان بین‌المللی بودن نشریه و تعداد استنادهای دریافتی از جمله مهمترین معیارهای تعیین قیمت حق امتیاز نشریه می‌باشد. تعداد استنادهای

دریافتی عاملی است که ضریب تاثیر نشریه را تعیین می‌کند. ضریب تاثیر نشریه بر مبنای تعداد استنادهای صورت گرفته در سال پایه به مقالات دو سال قبل نشریه صورت می‌گیرد. بین تعداد استنادهای دریافتی و تعداد خوانندگان همبستگی بالایی مشاهده شده است، هر چند میزان خواننده شدن یک مقاله بیش از میزان استنادهای آن است. بخش بزرگی از پژوهشگران در سطح بین‌المللی به ضریب تاثیر نشریه اهمیت می‌دهند، زیرا در ارزیابی‌های پژوهشی از آن به شکل گسترده‌ای استفاده می‌شود که خود باعث افزایش درخواست‌های بین‌المللی برای انتشار مقاله در مجلات با ضریب تاثیر بالا می‌شود.

در کنار ضریب تاثیر، عامل دیگری که ارزش مالی حق امتیاز یک نشریه را مشخص می‌نماید، تعداد مقالاتی است که در هر شماره و در طی یک سال منتشر می‌شود. تمامی نشریات با ضریب تاثیر بالا تعداد مقالات زیادی منتشر نمی‌کنند، به عنوان مثال نشریه در International Journal of Health Policy and Management سال ۲۰۱۸ ضریب تاثیری حدود ۴،۵ دارد که بالاترین ضریب تاثیر در بین نشریات کشور است. در سال ۲۰۱۸ تعداد مدارک قابل استناد این نشریه ۹۴ عدد بوده است. در طرف مقابل، نشریه Scientific Reports نیز ضریب تاثیری نزدیک به چهار دارد، اما این نشریه در همین سال تعداد ۱۷۱۵۲ مدرک قابل استناد منتشر کرده است. این نشریه برای انتشار هر مقاله ۱۴۹۵ دلار دریافت می‌کند که در سال حدود ۲۶ میلیون دلار می‌شود. خرید امتیاز مجله رقمی فراتر از گردش مالی سالانه آن می‌شود. در مقابل نشریه International Journal of Health Policy and Management به عنوان یک نشریه کارآمد با دسترسی باز منتشر شده و هیچ گونه مبلغی برای انتشار مقالات دریافت نمی‌کند. علاوه بر نگاه علمی و فرهنگی در دنیا، نگاه دیگری نیز به نشریات وجود دارد و آن نگاه تجاری است. نگاهی که اشتغال و منفعت مالی در کنار فعالیت‌های علمی و فرهنگی به همراه دارد. نمایه شدن در پایگاه‌های استنادی مانند اسکوپوس و کلاریویت آنالیتیکس (آی.اس.آی) فقط به اعتبار نشریه نمی‌انجامد بلکه اگر با دید تجاری برنامه‌ریزی شود، منفعت اقتصادی قابل ملاحظه‌ای را برای کشور به ارمغان خواهد آورد. از همین رو، محاسبه ارزش مالی حق امتیاز نشریات نمایه شده در گزارش‌های استنادی نشریات ارزشمند است.

برای محاسبه ارزش مالی حق امتیاز نشریه، ابتدا گردش مالی یک نشریه تخمین زده می‌شود. بدین منظور، از وجه دریافتی نشریات برای انتشار یک مقاله با دسترسی باز استفاده شده است. نشریات با احتساب سودهای آینده،

بیشترین ارزش نشریه در بین نشریات Q1 مبلغ ۵۵۷ میلیون دلار، در بین نشریات Q2 مبلغ ۴۸۸ میلیون دلار، در بین نشریات Q3 مبلغ ۸۷ میلیون دلار و در بین نشریات Q4 مبلغ ۲۵ میلیون دلار بود.

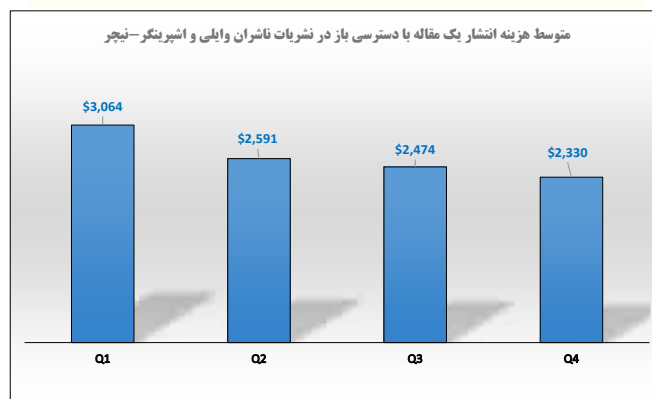

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام ۱۷۱۰ نشریه از جمهوری اسلامی ایران را نمایه‌سازی می‌نماید. اینها نشریات معتبر علمی کشور هستند که غالباً توسط دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشور مدیریت و منتشر می‌شوند. دانشگاه‌های آزاد اسلامی نیز حدود ۴۰۰ عنوان نشریه منتشر می‌کنند که بخشی از آنها در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام نمایه می‌شوند. از کل این تعداد حدود ۱۰۰ نشریه در پایگاه نمایه استنادی علوم شرکت کلاریویت آنالیتیکس (ISI) و حدود ۱۷۰ نشریه در اسکوپوس نمایه می‌شوند.

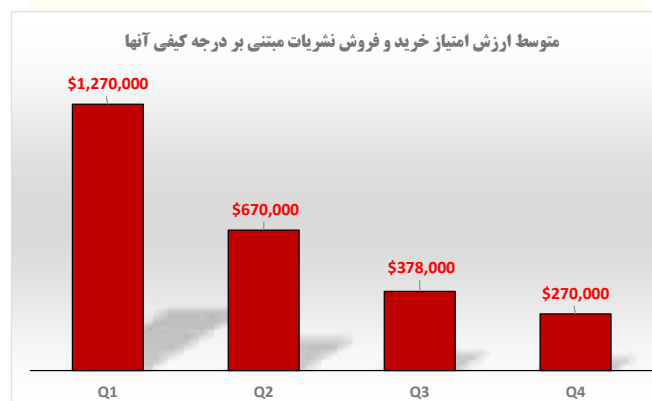
در سال ۲۰۱۸، تعداد ۳۶ نشریه ایرانی در گزارش‌های استنادی نشریات (JCR) نمایه شده است که از این تعداد سه نشریه در چارک‌های کیفی Q1 و Q2 قرار دارند. گزارش‌های استنادی نشریات برای سال ۲۰۱۹ نیز اخیراً ارائه شد. تعداد نشریات ایران در این گزارش به ۴۰ مورد افزایش یافت و تعداد نشریات ایران در چارک‌های کیفی Q1 و Q2 به ۷ مورد افزایش پیدا کرد که ضرایب تاثیر آنها از ۴ تا ۱۶، متغیر است. این ۷ نشریه به طور متوسط سالانه بین ۳۰ تا ۸۰۰ مقاله منتشر می‌کنند که بین ۷۳ تا ۱۰۰ مقاله آنها حداقل یک استناد دریافت کرده‌اند. در سال ۲۰۱۹، تعداد ۱۲۱۷۱ نشریه در گزارش‌های استنادی نشریات آی.اس.آی نمایه شدند که حدود ۱ میلیون و ۸۰۰ هزار مدرک قابل استناد در طول یکسال منتشر کرده‌اند. این تعداد مقاله حدود ۷۶ میلیون استناد دریافت کرده است. تعداد استنادهای نشریات کشور در گزارش‌های استنادی نشریات در همین دوره زمانی حدود ۱۴ هزار و پانصد مورد بوده است. بنابراین صنعت نشر کشور با توجه به ظرفیت‌های علمی نیاز به توجه ویژه دارد. تعداد استنادها به کل استنادهای دریافت شده نشریات در سال JCR یعنی دو سال قبل از سال پایه‌ای که

هزینه مقالات با دسترسی باز را تعیین می‌کنند. البته برخی از نشریات حتی با دریافت این هزینه فقط برای مدت معینی دسترسی را باز کرده و بعد از آن مجدداً برای دریافت متن مقاله از خوانندگان پول دریافت می‌کنند. در اینجا برای محاسبه ارزش حق امتیاز نشریات هزینه دریافتی برای دسترسی باز در تعداد مقالات سالانه نشریه ضرب شده است. این پژوهش نشریات وایلی و اسپرینگر-نیچر را مبنای محاسبه و تعمیم قرار داده است. این نشریات در تمامی چارک‌های کیفی گزارش‌های استنادی نشریات آی.اس.آی پراکنده شده است. به این دلیل که مقالات باز، هزینه و سود مدنظر ناشر را پوشش می‌دهند، برای تعیین گردش مالی یک نشریه، هزینه دریافتی برای انتشار یک مقاله با دسترسی باز را در تعداد مقالات سالانه نشریه ضرب شده و ارزش مالی خرید و فروش امتیاز نشریه با استفاده گردش مالی، خطرپذیری، رشد درآمد و مانائی تجارت تخمین زده شده است.

نشریات ویلی و اسپرینگر-نیچر در حال حاضر به طور متوسط برای انتشار یک مقاله با دسترسی باز در نشریات Q1 مبلغ ۳۰۶۴ دلار، Q2 مبلغ ۲۵۹۱ دلار، Q3 مبلغ ۲۴۷۴ دلار و Q4 مبلغ ۲۳۳۰ دلار دریافت می‌کنند.

بر اساس محاسبه صورت گرفته، متوسط ارزش مالی هر نشریه Q1 حدود ۱ میلیون و ۲۷۰ هزار دلار، هر نشریه Q2 حدود ۶۷۰ هزار دلار، هر نشریه Q3 حدود ۳۷۸ هزار دلار و هر نشریه Q4 حدود ۲۷۰ هزار دلار تخمین زده شده است.

ضرایب تاثیر نشریات در آن محاسبه می‌شوند باز می‌گردد.

بر اساس آخرین بررسی انجام شده حدود ۷۵٪ نشریات نمایه شده در اسکوپوس توسط ناشران خصوصی منتشر و همچنین ۸۰٪ ناشران مجلات نمایه شده در آی.اس.آی را بنگاه‌های خصوصی تشکیل می‌دهند. این میزان برای همه کشورهای انگلیس، آمریکا، ایتالیا، فرانسه، روسیه و چین بیش از ۷۰ درصد و حتی برای کشورهای آلمان، سوئیس، هلند و سنگاپور بیش از ۹۵ درصد است. به عبارت دیگر، بیش از ۹۵ درصد صنعت نشر مجلات علمی این کشورها در اختیار بخش خصوصی است. این درحالی است که برای ایران تنها ۱۸ درصد از ناشران مجلات علمی بخش خصوصی هستند در صورتی که برای برخی از کشورهای اسلامی نظیر ترکیه، پاکستان و اندونزی بیش از ۴۵ درصد از ناشران مجلات علمی متعلق به بخش خصوصی است.

نقشه جامع علمی کشور و سیاست‌های کلان علم و فناوری به عنوان اسناد بالادستی بر مرجعیت علمی ایران

در سطح بین‌المللی تاکید دارند. ترویج زبان فارسی به عنوان زبان علم یکی از ارکان مورد توجه در این اسناد است. در کنار این موارد، در سال جهش تولید هستیم. بنابراین، نشریات علاوه بر آنکه در ارتقا جایگاه کشور در سطح بین‌المللی نقش ایفا می‌کنند، می‌توانند به کسب درآمد نیز منجر شوند. در نتیجه، نشریات کارکرد اقتصادی نیز دارند. در این جا این سوال باقی می‌ماند که سهم ایران از گردش مالی نشریات علمی دنیا چقدر است و آیا اصولاً نگاه اقتصادی به نشریات وجود دارد؟ در حال حاضر بین ۵۰۰ تا ۶۰۰ نشریه انگلیسی علمی معتبر در سطح کشور منتشر می‌شوند. از همین رو، می‌توان این سوال را مطرح کرد که این نشریات چقدر ارزش آوری دارند؟ شناخت بهتر استانداردهای نشریات علمی در سطح دنیا گامی در جهت منطبق کردن نشریات کشور با استانداردهای بین‌الملل است.

دکتر علی گزنی

عضو هیات علمی مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری

نتایج رتبه بندی شانگهای در سال ۲۰۲۰ اعلام شد

ارتقای جایگاه ۲۰۰ پله‌ای دانشگاه شیراز و ۱۰۰ پله‌ای دانشگاه تبریز

رتبه اول ایران از نظر تعداد دانشگاه‌ها در منطقه و کشورهای اسلامی

در رتبه بندی سال ۲۰۲۰ دانشگاه تهران مشابه رتبه‌بندی سال ۲۰۱۹ توانست با کسب رتبه در بازه ۴۰۰-۳۰۱ در جمع ۴۰۰ دانشگاه برتر دنیا قرار گیرد و رتبه اول دانشگاه‌های ایران را از آن خود کند.

دانشگاه‌های صنعتی امیرکبیر، صنعتی شریف، تربیت مدرس و علوم پزشکی تهران در بازه رتبه‌ای ۶۰۰-۵۰۱ قرار گرفته‌اند و به صورت مشترک رتبه‌های ۵-۲ را در میان دانشگاه‌های کشور داشته‌اند.

دانشگاه‌های علوم پزشکی شهید بهشتی و دانشگاه شیراز در بازه رتبه‌ای ۸۰۰-۷۰۱ قرار دارند و به صورت مشترک رتبه ۷-۶ ایران را از آن خود کرده‌اند. در واقع دانشگاه شیراز با ارتقای ۲۰۰ پله‌ای نسبت به سال قبل در این جایگاه حضور یافته است.

دانشگاه فردوسی مشهد و دانشگاه تبریز در بازه رتبه‌ای ۹۰۰-۸۰۱ قرار دارند و به صورت مشترک رتبه ۹-۸ ایران را از آن خود کرده‌اند.

رتبه‌بندی شانگهای یکی از معتبرترین رتبه‌بندی‌های جهانی است که نتایج آن توسط دانشگاه شانگهای ژیاوتونگ منتشر می‌شود. رتبه‌بندی شانگهای برای اولین بار در سال ۲۰۰۳، در سطح بین‌المللی منتشر شد و از آن سال به بعد به‌طور سالانه به روز می‌شود.

در رتبه بندی منتشر شده در سال ۲۰۲۰ شانگهای، ۱۰۰۰ دانشگاه برتر جهان رتبه بندی شده اند که دانشگاه‌های هاروارد و استنفورد از ایالات متحده و دانشگاه کمبریج از انگلستان به ترتیب رتبه‌های اول تا سوم را از آن خود کرده اند. در این بین تعداد ۱۲ دانشگاه نیز از ایران حضور یافته‌اند. لازم به ذکر است حضور دانشگاه‌های ایران در این نظام رتبه بندی اولین بار با یک دانشگاه (دانشگاه تهران) در سال ۲۰۱۴ بوده است.

نتایج منتشر شده در این نظام رتبه‌بندی نشان می‌دهد که دانشگاه گیلان برای اولین بار در این رتبه‌بندی حضور یافته و نیز دانشگاه‌های شیراز و تبریز نسبت به سال ۲۰۱۹ ارتقای رتبه نیز داشته‌اند.

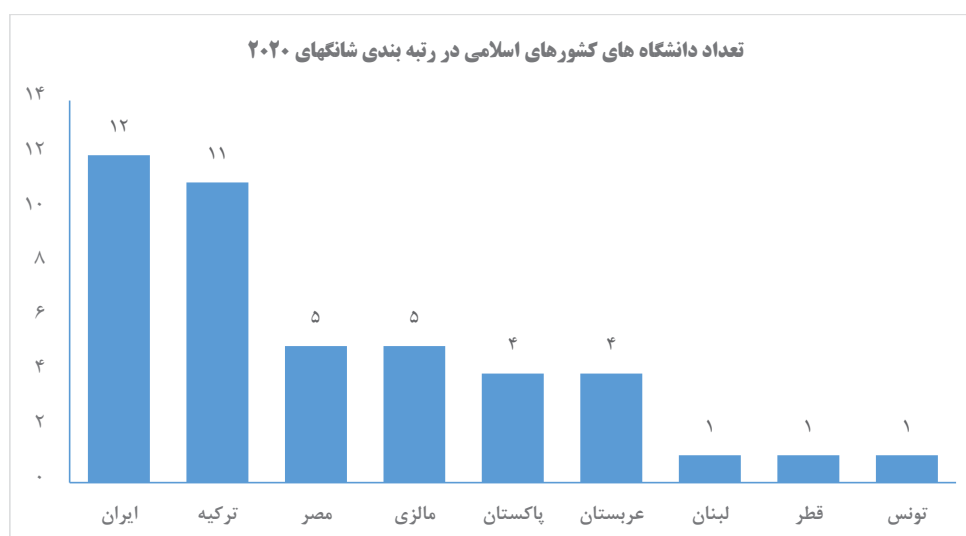
به طوری که دانشگاه شیراز با ۲۰۰ پله ارتقا از بازه ۹۰۱-۱۰۰۰ به بازه ۷۰۱-۸۰۰ رسیده است. دانشگاه تبریز نیز با ۱۰۰ پله از بازه ۹۰۱-۱۰۰۰ به بازه ۸۰۱-۹۰۰ رسیده است. در این بین، دانشگاه گیلان نیز برای اولین بار در این رتبه‌بندی حضور پیدا کرده است.

دانشگاه‌های علم و صنعت ایران، صنعتی اصفهان و گیلان در بازه رتبه‌ای ۹۰۱-۱۰۰۰ قرار دارند و به صورت مشترک رتبه ۱۲-۱۰ ایران را از آن خود کرده‌اند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که در سال ۲۰۲۰ به لحاظ کیفی، دانشگاه‌های شیراز و تبریز ارتقا رتبه داشته‌اند

جایگاه دانشگاه‌های ایران در نظام رتبه‌بندی شانگهای در سال‌های مختلف						
نام دانشگاه	۲۰۲۰	۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵
تهران	۳۰۱-۴۰۰	۳۰۱-۴۰۰	۳۰۱-۴۰۰	۳۰۱-۴۰۰	۳۰۱-۴۰۰	۲۰۱-۳۰۰
صنعتی امیرکبیر	۵۰۱-۶۰۰	۵۰۱-۶۰۰	۴۰۱-۵۰۰	۴۰۱-۵۰۰	۴۰۱-۵۰۰	-
صنعتی شریف	۵۰۱-۶۰۰	۴۰۱-۵۰۰	۵۰۱-۶۰۰	۵۰۱-۶۰۰	-	۴۰۱-۵۰۰
تربیت مدرس	۵۰۱-۶۰۰	۵۰۱-۶۰۰	۶۰۱-۷۰۰	۶۰۱-۷۰۰	-	-
علوم پزشکی تهران	۵۰۱-۶۰۰	۴۰۱-۵۰۰	۵۰۱-۶۰۰	۵۰۱-۶۰۰	-	-
علوم پزشکی شهید بهشتی	۷۰۱-۸۰۰	۷۰۱-۸۰۰	۷۰۱-۸۰۰	-	-	-
شیراز	۷۰۱-۸۰۰	۹۰۱-۱۰۰۰	۸۰۱-۹۰۰	-	-	-
فردوسی مشهد	۸۰۱-۹۰۰	۶۰۱-۷۰۰	۸۰۱-۹۰۰	۷۰۱-۸۰۰	-	-
تبریز	۸۰۱-۹۰۰	۹۰۱-۱۰۰۰	۸۰۱-۹۰۰	۷۰۱-۸۰۰	-	-
علم و صنعت ایران	۹۰۱-۱۰۰۰	۸۰۱-۹۰۰	۶۰۱-۷۰۰	-	-	-
صنعتی اصفهان	۹۰۱-۱۰۰۰	۸۰۱-۹۰۰	۷۰۱-۸۰۰	۷۰۱-۸۰۰	-	-
گیلان	۹۰۱-۱۰۰۰	-	-	-	-	-

وضعیت دانشگاه‌های کشورهای اسلامی در رتبه‌بندی شانگهای

در رتبه‌بندی جهانی شانگهای سال ۲۰۲۰، ایران با ۱۲ دانشگاه، ترکیه با ۱۱ دانشگاه، مالزی و مصر با ۵ دانشگاه، عربستان و پاکستان با چهار دانشگاه و کشورهای تونس، لبنان، قطر در یک دانشگاه و ایران رتبه اول را در میان کشورهای اسلامی دارد.

به لحاظ بهترین رتبه دانشگاهی، عربستان با بازه رتبه‌ای ۱۵۰-۱۰۱ در رتبه اول و ایران و مالزی با بازه رتبه‌ای ۴۰۰-۳۰۱ به صورت مشترک در رتبه دوم قرار دارند. جدول زیر عملکرد دانشگاه‌های کشورهای اسلامی در رتبه‌بندی شانگهای ۲۰۲۰ را نشان می‌دهد.

نام کشور	تعداد دانشگاه	بهترین رتبه	نام دانشگاه برتر
ایران	۱۲	۳۰۱-۴۰۰	دانشگاه تهران
ترکیه	۱۱	۴۰۱-۵۰۰	دانشگاه استانبول
مصر	۵	۴۰۱-۵۰۰	دانشگاه قاهره
مالزی	۵	۳۰۱-۴۰۰	دانشگاه مالایا
پاکستان	۴	۵۰۱-۶۰۰	دانشگاه کامست اسلام‌آباد
عربستان سعودی	۴	۱۰۱-۱۵۰	دانشگاه ملک عبدالعزیز
لبنان	۱	۶۰۱-۷۰۰	دانشگاه آمریکایی بیروت
قطر	۱	۶۰۱-۷۰۰	دانشگاه قطر
تونس	۱	۹۰۱-۱۰۰۰	دانشگاه المنار تونس

روش‌شناسی رتبه‌بندی شانگهای

شانگهای یکی از سه نظام معتبر رتبه‌بندی در سطح بین‌المللی است. کیفیت آموزش، کیفیت اعضای هیئت علمی، برون‌داد پژوهشی و عملکرد سرانه، چهار معیار به کار برده شده در نظام رتبه‌بندی شانگهای است که توسط شش شاخص زیر ارزیابی می‌شوند. این نظام رتبه‌بندی از شش شاخص در قالب چهار معیار جهت رتبه‌بندی

دانشگاه‌ها بهره می‌گیرد. این ۶ شاخص عبارتند از تعداد فارغ‌التحصیلان برنده جایزه نوبل یا فیلد مدال، تعداد اعضای هیئت علمی برنده جایزه نوبل یا فیلد مدال، تعداد محققان پراستناد در ۲۱ حیطه موضوعی، تعداد مقالات منتشر شده در دو مجله Nature و Science، تعداد مقالات نمایه شده در نمایه‌نامه‌های توسعه یافته علوم و علوم اجتماعی و عملکرد دانشگاهی با توجه به اندازه سازمان.

معیار	شاخص‌ها	وزن
کیفیت آموزش	فارغ‌التحصیلان برنده جایزه نوبل و مدال فیلدز	۱۰٪
کیفیت اعضای هیئت علمی	اعضای هیئت علمی برنده جایزه نوبل و مدال فیلدز	۲۰٪
	پژوهشگران پراستناد در ۲۱ حوزه موضوعی	۲۰٪
برون‌داد پژوهشی	مقالات منتشر شده در مجلات ساینس و نیچر	۲۰٪
	مقالات نمایه شده در نمایه استنادی علوم و نمایه استنادی علوم اجتماعی	۲۰٪
عملکرد سرانه	سرانه عملکرد علمی هر دانشگاه	۱۰٪

منابع گردآوری داده در این رتبه‌بندی شامل وب‌سایت‌های جوایز نوبل، مدال فیلدز، پایگاه‌های اطلاعاتی و اطلاعات آماری دولتی است. اطلاعات پژوهشی دانشگاه‌ها نیز از پایگاه استنادی WoS استخراج می‌شود.

گزارش تحلیلی سامانه نماگر کووید-۱۹ ISC در دنیا و ایران در ۴ ماه اخیر

روند افزایشی رشد روزانه مبتلا به ویروس کووید-۱۹ در کشور

بالاترین متوسط نرخ رشد روزانه فوتی در ۳ ماه گذشته

در کشور افزایشی است. منظور از کشورهای مشابه ۱۲ کشوری است که انتشار بیماری در آنها تقریباً در یک بازه زمانی یکسان صورت گرفت. بررسی‌ها نشان می‌دهد که میزان رشد متوسط روزانه در تیرماه برای کشورهای برزیل با ۲,۲۸ درصد، آمریکا با ۱,۷۶ درصد، پاکستان با ۱,۴ درصد و ایران با ۱,۰۴ درصد بالاترین میزان را در میان کشورهای مشابه داشته‌اند. همچنین میزان رشد متوسط فوتی کشور از میزان ۱,۱۱ درصد

اطلاعات مستخرج از سامانه نماگر کووید-۱۹ (ISC COVID-19 Visualizer) نشان می‌دهد که میزان رشد متوسط روزانه مبتلایان ویروس کووید-۱۹ در دنیا از ۷,۹۲ درصد در فروردین ماه به ۱,۷ درصد در تیرماه کاهش یافته است. همچنین میزان رشد متوسط روزانه مبتلا کشور در همین بازه زمانی از ۵,۰۸ درصد به ۱,۰۴ درصد کاهش یافته است. با این حال برخلاف سایر کشورهای مشابه هنوز روند گسترش بیماری

(۲۰,۰۶ درصد) بوده اند در حالی که در تیرماه یعنی ۴ ماه بعد رشد متوسط روزانه همگی به زیر ۰,۵ درصد رسیده است.

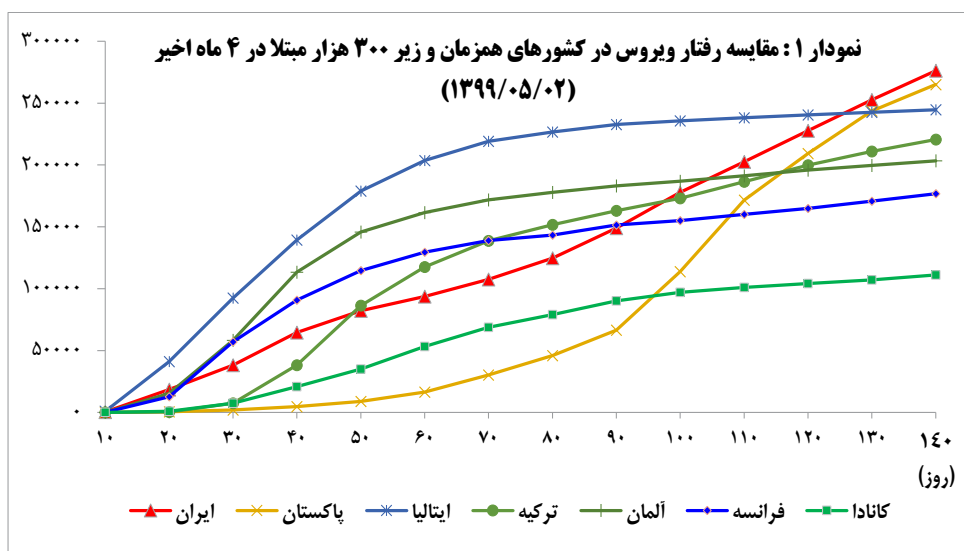
در تیر ماه میزان رشد متوسط روزانه ۱۲ کشور مورد نظر به ترتیب برزیل با ۲,۲۸ درصد، آمریکا با ۱,۷۶ درصد، پاکستان با ۱,۴۶ درصد، ایران با ۱,۰۹ درصد و روسیه با ۱ درصد بالاترین میزان را داشته‌اند. این در حالی است که رشد متوسط روزانه در تیرماه کشورهای ترکیه ۰,۵۷ درصد، فرانسه ۰,۳۴ درصد، کانادا ۰,۳۲ درصد، انگلیس ۰,۲۵ درصد، اسپانیا و آلمان ۰,۲۱ درصد و ایتالیا ۰,۰۹ درصد بوده است. لازم به ذکر است که ایتالیا بعد از چین با نرخ رشد ۰,۰۲ درصد دارای کمترین متوسط نرخ رشد بیماری روزانه است. مساله مهم دیگر روند رشد و انتشار بیماری در این کشورها بوده که برای بررسی دقیق این امر منحنی تعداد مبتلایان در چهار ماه اخیر به صورت بازه‌های ده روزه در نمودار ۱ نشان داده شده است. به منظور مقایسه بهتر از میان ۱۲ کشور مورد نظر کشورهای با زیر ۳۰۰ هزار جمعیت مبتلا در نمودار ۱ و کشورهای بالای ۵۰۰ هزار جمعیت در نمودار ۲ نشان داده شده است. از نمودار ۱ روند افزایشی ایران، کاملاً مشهود است. به خصوص افزایش شیب در روز ۹۰ام یعنی آخر خردادماه کاملاً مشهود است. در مورد ایران علیرغم گذشت بیش از ۴ ماه ادامه یافتن و واگرا شدن افزایش مبتلایان واقعاً نگران کننده است. همان طور که ملاحظه می‌شود این روند افزایشی در مورد پاکستان نیز با همان شیب و در مورد ترکیه با شیب ملایم تری در حال پیشرفت است. این در حالی است که روند افزایش مبتلایان در سایر کشورهای ایتالیا، آلمان، فرانسه و کانادا به سمت همگرا شدن به یک میزان ثابت را طی می‌کند. این روند برای کشورهای انگلیس و اسپانیا صدق می‌کند.

در اردیبهشت ماه که در خرداد به ۰,۹۷ درصد کاهش یافته بود مجدداً در تیرماه به ۱,۴ درصد افزایش یعنی بالاترین میزان در سه ماه گذشته رسیده است.

نتایج و آمار در سامانه کووید-۱۹ به همراه تحلیل مربوط به ۱۲ کشور مورد نظر، متوسط نرخ رشد روزانه در چهار ماه اخیر در جدول ۱ نشان داده شده است. همان طور که از جدول ۱ ملاحظه می‌شود میزان رشد متوسط بیماری در چهار ماه اول سال در دنیا و همه کشورها روند کاهشی داشته است. با این حال این روند برای برخی کشورها کاملاً ملموس و معنادار است. به طور خاص رشد متوسط مبتلایان در فروردین ماه در کشورهای ایتالیا (۵ درصد)، آلمان (۷,۸ درصد)، اسپانیا (۸,۳۲ درصد)، انگلیس (۱۲,۲۹ درصد)، کانادا (۱۳,۱ درصد)، فرانسه (۷,۶۴ درصد) و ترکیه

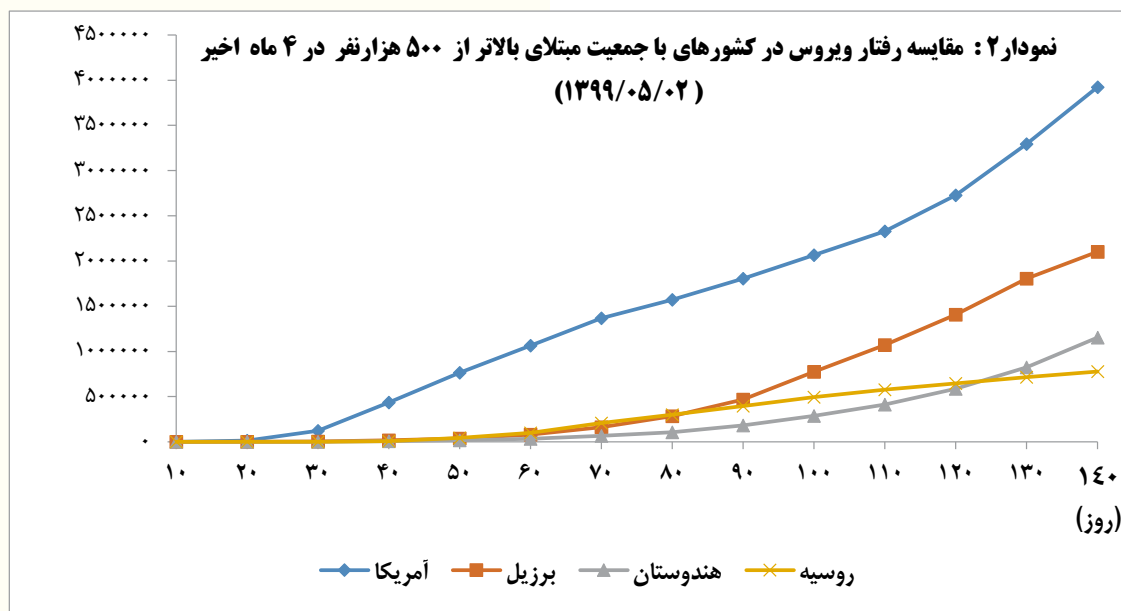
جدول ۱: آمار تحلیلی سامانه نماگر کووید-۱۹ متوسط نرخ رشد بیماری روزانه (درصد) در ۴ ماه اول سال ۹۹ در ۱۲ کشور مشابه (همزمان در شیوع بیماری)

کشور	تیر	خرداد	اردیبهشت	فروردین
کل دنیا	۱,۷	۱,۹۶	۲,۴۶	۷,۹۲
برزیل	۲,۲۸	۴,۵۱	۶,۸۹	۱۴,۶۵
آمریکا	۱,۷۶	۱,۳۳	۲,۴۴	۱۴,۲۹
پاکستان	۱,۴۶	۴,۵	۵,۶۳	۱۰,۰۷
ایران	۱,۰۴	۱,۶۴	۱,۴	۵,۰۸
روسیه	۱	۲,۲۱	۶,۷۱	۱۹,۶۲
ترکیه	۰,۵۷	۰,۷	۱,۹	۲۰,۰۶
فرانسه	۰,۳۴	۰,۳۷	۰,۷۵	۷,۶۴
کانادا	۰,۳۲	۰,۸۲	۲,۷۶	۱۳,۱
انگلیس	۰,۲۵	۰,۶۷	۲,۲۲	۱۲,۲۹
اسپانیا	۰,۲۱	۰,۱۷	۱,۱۴	۸,۳۲
آلمان	۰,۲۱	۰,۲۵	۰,۶۷	۷,۸
ایتالیا	۰,۰۹	۰,۱۷	۰,۸	۵,۰۴
چین	۰,۰۲	۰,۰۲	۰,۰۱	۰,۰۸

نمودار ۲ برای کشورهای بالای ۵۰۰ هزار جمعیت مبتلا نشان می‌دهد که به جز روسیه سه کشور آمریکا، برزیل و هندوستان علیرغم کاهش رشد متوسط روزانه مبتلایان ولی روند و شیب انتشار بیماری افزایشی است. این امر بدلیل این است که هر چند کوچک شدن متوسط رشد روزانه مبتلایان برای همه کشورها عاملی مثبت است ولی برای کشورهای با جمعیت مبتلای

بالا اثر گذاری بیشتری دارد. مثلاً برای کشور آمریکا با چهار میلیون مبتلا و رشد متوسط روزانه ۱,۷۶ درصد به معنای افزایش جمعیت مبتلایان متوسط روزانه ۷۰ هزار نفر است در حالی که برای ایران با جمعیت مبتلای ۲۰۰ هزار نفر و همان رشد متوسط روزانه به معنای افزایش روزانه ۳۵۰۰ نفر خواهد بود.

در ادامه جداول ۲ و ۳ میزان نرخ رشد متوسط روزانه بهبودی و نیز نرخ رشد فوتی ۱۲ کشور مورد نظر مطرح دنیا را در ۴ ماه اخیر نشان می‌دهد. مقایسه شاخص‌های زیر با یکدیگر بیانگر روند انتشار بیماری و نیز کنترل و مقابله با بیماری می‌باشد. همان‌طور که از جدول ۲ پیداست میزان متوسط رشد روزانه بهبودی در دنیا از ۶,۸ درصد در فروردین ماه به ۲,۰۹ درصد در تیر ماه کاهش یافته است. برای کشور نیز میزان متوسط نرخ رشد بهبودی در فروردین ماه از ۷,۹۸ درصد به ۱,۸۵ درصد در اردیبهشت ماه، به ۱,۶۵ درصد در خرداد ماه و نهایتاً به ۱,۳۴ درصد در تیرماه کاهش یافته است. مقایسه میزان نرخ رشد متوسط روزانه مبتلا به بیماری در چهار ماه گذشته نسبت به رشد متوسط روزانه بهبودی در ایران نشان می‌دهد که در چهار ماه فوق همواره میزان رشد روزانه بهبودی بیش از رشد مبتلا بوده است. مثلاً در تیر

ماه رشد متوسط روزانه مبتلا به بیماری برابر با ۱,۰۹ درصد است و رشد متوسط روزانه بهبودی ۱,۳۴ درصد است. البته در خصوص بهبودی باید توجه داشت که این امر تابعی از مسایلی نظیر طول درمان استاندارد برای ترخیص بیمار، ظرفیت پذیرش بیمار و امکانات بهداشتی کشورها بوده و نمی‌توان انتظار داشت که متناسب با افزایش بیماران با همان نرخ میزان بهبودی افزایش یابد.

میزان کوچک بودن متوسط رشد روزانه انتشار بیماری و بزرگتر بودن متوسط رشد بهبودی نشانه کنترل و مقابله و سرکوب بیماری خواهد بود.

درصد، ترکیه ۰,۳۷ درصد، انگلیس ۰,۲۱ درصد، کانادا ۰,۱۸ درصد، آلمان ۰,۰۸ درصد، فرانسه ۰,۰۶ درصد، ایتالیا ۰,۰۵ درصد، اسپانیا ۰,۰۲ درصد و کشور چین صفر درصد بوده است.

جدول ۳: آمار تحلیلی سامانه نماگر کووید-۱۹ متوسط نرخ رشد فوتی روزانه کشورهای مشابه (همزمان در شیوع بیماری) در ۴ ماه اول سال ۹۹				
کشور	تیر (درصد)	خرداد (درصد)	اردیبهشت (درصد)	فروردین (درصد)
دنیا	۰.۹۱	۱.۲۲	۲.۲۹	۱۰.۱۹
پاکستان	۱.۷	۴.۳۷	۶.۴۸	۱۵.۳
برزیل	۱.۵۶	۳.۴۵	۷.۰۳	۲۳.۷
روسیه	۱.۴۸	۳.۵۲	۷.۱۲	۲۱.۶۹
ایران	۱.۴	۰.۹۷	۱.۱۱	۵.۱۵
آمریکا	۰.۵۵	۰.۸۹	۲.۸۳	۲۰
ترکیه	۰.۳۷	۰.۵۴	۲.۴۸	۲۵.۹۳
انگلیس	۰.۲۱	۰.۶۳	۲.۶۷	۱۷.۹
کانادا	۰.۱۸	۱.۱۹	۴.۷۵	۱۸.۵۲
آلمان	۰.۰۸	۰.۳	۱.۹۲	۱۸.۵۸
فرانسه	۰.۰۶	۰.۱۹	۱.۱۸	۱۵.۴۷
ایتالیا	۰.۰۵	۰.۲۵	۱.۰۳	۷.۱۶
اسپانیا	۰.۰۲	۰.۰۷	۱.۰۳	۱۲.۲۶
چین	.	.	۰.۰۱	۱.۲

در جدول ۴، لیست کامل کشورهای دنیا با مبتلایان بیش از ۱۰۰ هزار نفر در دو ماه اخیر یعنی خرداد و تیرماه نشان داده شده است. همان طور که از جدول مشاهده می‌شود در این لیست ۲۱ کشور وجود دارد. اگر این لیست که بر اساس آمار تیرماه به ترتیب صعودی مرتب شده است در چهار دسته مختلف کشورهای بالای ۷۰۰ هزار نفر مبتلا (آمریکا، برزیل، هندوستان و روسیه)، کشورهای بین ۷۰۰-۳۰۰ هزار نفر مبتلا (آفریقای جنوبی، پرو، مکزیک، شیلی و اسپانیا)، کشورهای ۳۰۰-۲۰۰ هزار نفر مبتلا (انگلیس، ایران، پاکستان، عربستان، ایتالیا، ترکیه، بنگلادش، کلمبیا و آلمان و کشورهای ۲۰۰-۱۰۰ هزار نفر مبتلا (فرانسه، کانادا و قطر) دسته بندی شود، امکان مقایسه کشورها با یکدیگر بهتر فراهم خواهد شد. در میان کشورهای دسته اول یعنی بالای ۷۰۰ هزار جمعیت مبتلا، هندوستان و روسیه با ۳,۵ درصد و ۱ درصد به ترتیب بیشینه و کمینه رشد متوسط روزانه مبتلا را در تیرماه داشته‌اند. همچنین کشور هندوستان با ۲,۵۳ درصد و آمریکا با ۰,۵۵ درصد دارای بیشترین و کمترین نرخ متوسط روزانه فوتی را در تیرماه داشته‌اند.

جدول ۲: آمار تحلیلی سامانه نماگر کووید-۱۹ متوسط نرخ رشد بهبودی روزانه کشورهای مشابه (همزمان در شیوع بیماری) در ۴ ماه اول سال ۹۹				
کشور	تیر (درصد)	خرداد (درصد)	اردیبهشت (درصد)	فروردین (درصد)
دنیا	۲.۰۹	۲.۹۴	۳.۹۹	۶.۸۲
پاکستان	۴	۵.۷۴	۶.۴۵	۱۷.۹۴
برزیل	۳.۱۴	۵.۵۸	۷.۰۱	۳۴.۳۴
آمریکا	۲.۰۹	۳.۳۳	۵.۶۱	۲۳.۹۳
روسیه	۱.۷	۵.۰۶	۱۱.۰۴	۲۲.۲۲
کانادا	۱.۴۴	۱.۵	۴.۴	۲۵.۶۱
ایران	۱.۳۴	۱.۶۵	۱.۸۵	۷.۹۸
ترکیه	۰.۸۳	۱.۱۹	۷.۷۳	۳۶.۷۶
ایتالیا	۰.۲۶	۱.۲۱	۳.۳۸	۸.۵۴
آلمان	۰.۲۵	۰.۳۹	۱.۹۳	۲۵.۱۶
فرانسه	۰.۲۲	۰.۶۳	۱.۷۶	۱۴.۶۸
چین	۰.۰۲	۰.۰۱	۰.۰۶	۰.۲۲
انگلیس	NIL	NIL	NIL	NIL
اسپانیا	NIL	NIL	NIL	NIL

همان طور که از جدول ۳ پیداست میزان متوسط رشد روزانه فوتی در دنیا از ۱۰,۱۹ درصد در فروردین ماه به ۰,۹۱ درصد در تیر ماه کاهش یافته است. برای کشور نیز میزان متوسط نرخ رشد فوتی در فروردین ماه از ۵,۱۵ درصد به ۱,۱۱ درصد در اردیبهشت ماه و نیز به ۰,۹۷ درصد در خرداد ماه کاهش یافته ولی متأسفانه این میزان در تیرماه به ۱,۴ درصد افزایش یافته است. یعنی میزان رشد متوسط روزانه فوتی کشور به بیشتر از این میزان در اردیبهشت ماه افزایش یافته است. این پدیده برای هیچ کدام از کشورهای مورد مطالعه اتفاق نیفتاده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که میزان رشد متوسط فوتی در چهار ماه اول سال در دنیا و همه کشورها روند کاهشی داشته است. با این حال این روند برای برخی کشورها کاملاً مشهودتر است. به طور خاص رشد متوسط فوتی در فروردین ماه در کشورهای ترکیه (۲۵,۹۵ درصد)، آمریکا (۲۰ درصد)، آلمان (۱۸,۵۸ درصد)، کانادا (۱۸,۵۲ درصد)، انگلیس (۱۷,۹ درصد)، فرانسه (۱۵,۴۷ درصد)، اسپانیا (۱۲,۲۶ درصد) و ایتالیا (۷,۱۶ درصد) بوده است. در حالی که در تیرماه یعنی چهار ماه بعد رشد متوسط روزانه فوتی همه این کشورها به زیر ۰,۵ درصد رسیده است. در تیر ماه میزان رشد متوسط روزانه فوتی ۱۲ کشور مورد نظر به ترتیب پاکستان با ۱,۷ درصد، برزیل با ۱,۵۶ درصد، روسیه با ۱,۴۸ درصد و ایران با ۱,۴ درصد بالاترین میزان را داشته و سایر کشورها دارای میزان رشد متوسط فوتی روزانه زیر ۰,۵ درصد هستند. کشورهای آمریکا ۰,۵۵

در میان کشورهای دسته دوم یعنی ۷۰۰-۳۰۰ هزار جمعیت مبتلا، آفریقای جنوبی با ۴,۷۶ درصد و اسپانیا با ۰,۲۱ درصد بیشترین و کمترین نرخ رشد متوسط مبتلا در تیرماه داشته‌اند. همچنین کشورهای آفریقای جنوبی با ۳,۳۵ درصد و اسپانیا با ۰,۰۲ درصد بیشترین و کمترین نرخ رشد متوسط فوتی در تیرماه را داشته‌اند.

در میان کشورهای دسته سوم یعنی ۳۰۰-۲۰۰ هزار جمعیت مبتلا کشورهای کلمبیا با ۳,۸۶ درصد و ایتالیا با ۰,۰۹ درصد به ترتیب دارای بیشترین و کمترین متوسط نرخ رشد مبتلایان بوده‌اند و کشورهای کلمبیا با ۴,۰۲ درصد و ایتالیا با ۰,۰۵ درصد به ترتیب بیشترین و کمترین متوسط نرخ رشد فوتی را در تیرماه داشته‌اند.

در میان کشورهای دسته چهارم یعنی ۲۰۰-۱۰۰ هزار مبتلا، کشورهای قطر با ۰,۷۲ درصد و کانادا با ۰,۳۲ درصد بیشترین و کمترین متوسط نرخ رشد مبتلا در تیرماه و کشورهای قطر با ۰,۹۱ درصد و فرانسه با ۰,۰۶ درصد دارای بیشترین و کمترین متوسط نرخ رشد روزانه فوتی

در تیرماه بوده‌اند.

به این ترتیب از میان کل ۲۱ کشور بالای ۱۰۰ هزار نفر جمعیت مبتلا، کشورهای آفریقای جنوبی با ۴,۷۶ درصد و ایتالیا با ۰,۰۹ درصد به ترتیب دارای بیشترین و کمترین متوسط نرخ رشد روزانه مبتلا بوده و نیز کشورهای کلمبیا با ۴,۰۲ درصد و اسپانیا با ۰,۰۲ درصد به ترتیب دارای بیشترین و کمترین متوسط نرخ رشد فوتی روزانه در تیرماه بوده‌اند.

لازم به ذکر است که در میان ۲۱ کشور فوق ایران تنها کشوری است که میزان کاهش متوسط رشد روزانه در دو ماه اخیر را داشته‌است. همچنین افزایش نرخ رشد متوسط فوتی روزانه از در تیر ماه نسبت به خرداد در هیچ کدام از کشورها مشاهده نمی‌شود. در حال حاضر ایران با حدود ۱۵ هزار فوتی در میان کل کشورها جایگاه دهم را دارد با این حال با آمار فوتی روزانه بیش از ۲۰۰ نفر در روزهای اخیر در میان ۷ کشور اول دنیا قرار دارد.

جدول ۴: آمار تحلیلی سامانه نماگر کووید-۱۹ مبتلا، متوسط نرخ رشد روزانه مبتلا، بهبودی و فوتی در ۲ ماه اخیر

برای کشورها با بیش از ۱۰۰ هزار نفر مبتلا تا آخر تیرماه ۱۳۹۹

نام کشور	آمار کل تجمعی مبتلا (منتهی به آخر هر ماه)		متوسط نرخ رشد مبتلا روزانه (درصد)		متوسط نرخ رشد بهبودی روزانه (درصد)		متوسط نرخ رشد فوتی روزانه (درصد)	
	خرداد	تیر	خرداد	تیر	خرداد	تیر	خرداد	تیر
دنیا	۱۲,۶۱۸,۷۱۹	۱۴,۷۴۵,۹۲۹	۱,۹۶	۱,۷	۲,۹۴	۲,۰۹	۱,۲۲	۰,۹۱
آمریکا	۳,۲۹۳,۹۲۷	۳,۹۲۴,۱۰۹	۱,۳۳	۱,۷۶	۳,۳۳	۲,۰۹	۰,۸۹	۰,۵۵
برزیل	۱,۸۰۴,۳۳۸	۲,۱۰۲,۵۵۹	۴,۵۱	۲,۲۸	۵,۵۸	۳,۱۴	۳,۴۵	۱,۵۶
هندوستان	۸۲۲,۶۰۳	۱,۱۵۳,۳۵۹	۴,۶۲	۳,۵	۵,۵۳	۳,۹۳	۴,۷۵	۲,۵۳
روسیه	۷۱۳,۹۳۶	۷۷۷,۴۸۶	۲,۲۱	۱	۵,۰۶	۱,۷	۳,۵۲	۱,۴۸
آفریقای جنوبی	۲۵۰,۶۸۷	۳۶۴,۳۲۸	۵,۷۸	۴,۷۶	۵,۹۳	۴,۶۲	۵,۸۸	۳,۳۵
پرو	۳۱۹,۶۴۶	۳۵۷,۶۵۱	۳,۱۴	۱,۱۹	۴,۵۵	۱,۹۲	۳,۳۷	۱,۷۴
مکزیک	۲۸۲,۲۸۳	۳۴۴,۲۲۴	۴,۰۷	۲,۳۷	۴,۱۸	۱,۸	۴,۳۷	۲,۲۱
شیلی	۳۰۹,۲۷۴	۳۳۳,۰۲۹	۵,۳۵	۱,۱۵	۷,۵	۱,۴۷	۶,۷	۲,۳۶
اسپانیا	۳۰۰,۹۸۸	۳۱۱,۹۱۶	۰,۱۷	۰,۲۱	NIL	NIL	۰,۰۷	۰,۰۲
انگلیس	۲۸۸,۹۷۲	۲۹۵,۳۷۲	۰,۶۷	۰,۲۵	NIL	NIL	۰,۶۳	۰,۲۱
ایران	۲۵۲,۷۲۰	۲۷۶,۲۰۲	۱,۶۴	۱,۰۴	۱,۶۵	۱,۳۴	۰,۹۷	۱,۴
پاکستان	۲۴۳,۵۹۹	۲۶۵,۰۸۳	۴,۵	۱,۴۶	۵,۷۴	۴	۴,۲۷	۱,۷
عربستان	۲۲۶,۴۸۶	۲۵۳,۳۴۹	۳,۰۶	۱,۶۷	۳,۶۸	۲,۴۳	۴,۳۹	۲,۴۳
ایتالیا	۲۴۲,۶۳۹	۲۴۴,۶۲۴	۰,۱۷	۰,۰۹	۱,۲۱	۰,۲۶	۰,۲۵	۰,۰۵
ترکیه	۲۱۰,۹۶۵	۲۲۰,۵۷۲	۰,۷	۰,۵۷	۱,۱۹	۰,۸۳	۰,۵۴	۰,۳۷
بنگلادش	۱۷۸,۴۴۳	۲۰۷,۴۵۳	۵,۰۱	۲,۱۸	۷,۳۸	۳,۲۲	۴,۴۵	۲,۱۲
کلمبیا	۱۴۰,۷۷۶	۲۰۴,۰۰۵	۴,۶۲	۳,۸۶	۶,۱۵	۴,۵۲	۴,۱۴	۴,۰۲
آلمان	۱۹۹,۵۸۸	۲۰۳,۳۳۴	۰,۲۵	۰,۲۱	۰,۳۹	۰,۲۵	۰,۳	۰,۰۸
فرانسه	۱۷۰,۷۵۲	۱۷۶,۷۵۴	۰,۳۷	۰,۳۴	۰,۶۳	۰,۲۲	۰,۱۹	۰,۰۶
کانادا	۱۰۷,۱۲۶	۱۱۱,۱۲۴	۰,۸۲	۰,۳۲	۱,۵	۱,۴۴	۱,۱۹	۰,۱۸
قطر	۱۰۲,۶۳۰	۱۰۷,۰۳۷	۳,۰۱	۰,۷۲	۸,۰۲	۱,۴۹	۱,۲۲	۰,۹۱

تجزیه و تحلیل داده‌ها

اکنون که کل دنیا دچار پاندمی کووید-۱۹ شده و متاسفانه علیرغم گذشت بیش از ۵ ماه هنوز چشم انداز مشخص و روشنی در خصوص زمان رفع این مشکل وجود ندارد، به منظور تحلیل داده‌ها لازم است مدل ساده‌ای برای سیستم ارائه گردد. طبق معمول مساله ظهور و انتشار کووید-۱۹ در یک شهر و یا کشور عمدتاً بر اساس تعداد کل مبتلایان به صورت $T=N+R+D$ تعریف می‌شود. در این رابطه T تعداد کل مبتلایان، N تعداد مورد جدید، R تعداد بهبودی و D تعداد فوتی می‌باشد. ورودی این سیستم تعداد موردهای جدید بوده و خروجی نیز تعداد بهبودی و تلفات نیز تعداد فوتی است. البته تمام متغیرهای این رابطه به صورت دقیقه، ساعت و روزانه در حال تغییر می‌باشند. در حال حاضر برخی اطلاعات مورد استناد کشورها عبارت از تعداد مبتلا، نسبت تعداد مبتلا به جمعیت، درصد بهبودی، درصد فوتی و غیره بوده و نیز هدف همه تلاش برای کاهش موردهای جدید (N) و در نتیجه کل مبتلایان (T)، کاهش نرخ رشد جمعیت مبتلا، افزایش تعداد بهبودی (R) و کاهش تعداد فوتی (D) می‌باشد.

با توجه به تغییرات روزانه تمام این متغیرها، سوال اساسی این است چه زمانی این پدیده از یک کشور رو به افول نموده و می‌توان ادعا کرد که به طور کامل و مطلق ریشه کن شده است؟ پاسخ طبیعی این سوال این است که وقتی هیچ مورد جدیدی ثبت نشود و به طور کامل مبتلایان بهبود یابند. تجربه چند ماه اخیر نشان داده شده که بدلیل ماهیت ماندگاری ویروس این اتفاق حداقل در کوتاه مدت اتفاق نخواهد افتاد و دستیابی به این امر زمان زیادی طول می‌کشد. شاید یک پاسخ عملی‌تر رفع نسبی بیماری بوده و در نتیجه تلاش همزمان برای کاستن مورد جدید و تعداد فوتی و نیز افزایش تعداد بهبودی خواهد بود. اگر پارامتر ضریب بهبودی (RI) به صورت نسبت تعداد بهبودی به تفاضل تعداد کل و فوتی به صورت $RI = \frac{R}{T-D}$ تعریف شود می‌توان این پارامتر را عاملی برای اندازه‌گیری رفع نسبی بیماری از یک شهر و یا کشور معرفی نمود، زیرا این پارامتر همزمان در برگیرنده هر سه متغیر جمعیت کل، تعداد بهبودی و نیز تعداد فوتی می‌باشد. به این منظور با جایگذاری مخرج کسر با $T-D=N+R$ ضریب بهبودی به صورت $RI = \frac{R}{R+N}$ در می‌آید. از رابطه فوق مشخص است که ضریب بهبودی همواره کوچکتر از واحد بوده و در دو حالت افزایش نسبتاً زیاد تعداد بهبودی (R) و یا صفر شدن مورد مبتلایان جدید (N) میزان ضریب بهبودی برابر با واحد خواهد بود. در واقع در یک جامعه هر چه ضریب بهبودی به واحد نزدیکتر باشد طول ماندگاری بیماری در آنجا کمتر و به عبارتی نشان دهنده برطرف شدن نسبی بیماری خواهد شد.

بر اساس رابطه فوق میزان ضریب بهبودی (RI) در چهار ماه اخیر برای کشورهای با جمعیت مبتلای بالای ۱۰۰ هزار نفر محاسبه و به ترتیب صعودی (برمبنای تیرماه) در جدول ۵ نشان داده شده است. در کشورهای انگلیس و اسپانیا به دلیل عدم دسترسی به تعداد بهبودی امکان محاسبه نبود. همان طور که ملاحظه می‌شود ضریب بهبودی (RI) در ۴ ماه اخیر برای اغلب کشورها رو به افزایش بوده است. در ردیف اول جدول، ضریب بهبودی (RI) دنیا از ۰,۵۶ در فروردین به ۰,۶۲ در تیرماه افزایش یافته است. ملاحظه می‌شود که کشور چین در ۴ ماه گذشته دارای ضریب بهبودی (RI) تقریباً واحد بوده زیرا با درصد بهبودی بیش از ۹۴ درصد و در نتیجه تعداد بهبودی (R) بالا (۷۸ هزار نفر) و نیز جمعیت مورد جدید (N) بسیار کم (تقریباً روزانه ۳۰ نفر) ضریب بهبودی عملاً نزدیک واحد بوده و می‌توان گفت که مشکل پاندمی در این کشور به طور نسبی برطرف و در حال ریشه کن شدن است.

کشورهای قطر و آلمان بعد از چین در تیرماه بالاترین ضریب بهبودی (RI) یعنی ۰,۹۷ را دارند. در حالی که کشور آلمان بیش از دو برابر قطر تعداد مبتلا دارد ولی دو عامل درصد بهبودی بالا و کاهش موارد جدید باعث افزایش ضریب بهبودی شده و ادامه این روند در چند ماه آینده باعث کنترل نسبی بیماری در این کشورها خواهد شد. در مورد ایران ضریب بهبودی (RI) در فروردین ماه برابر با ۰,۸۴ بوده که در اردیبهشت به ۰,۸۷، در خرداد به ۰,۸۹ و در تیرماه به ۰,۹۲ رسیده است. هر چند روند فوق امیدوار کننده است ولی در مقایسه با کشور ایتالیا که در اردیبهشت دارای ضریب بهبودی (RI) ۰,۹۲ بود می‌توان نتیجه‌گیری کرد که در حال حاضر از نظر کنترل بیماری، ایران در موقعیت دو ماه پیش ایتالیا قرار دارد. همان طور که مشاهده می‌شود شاخص ضریب بهبودی (RI) برای برخی کشورها پایین‌تر از ۰,۶ بوده و این امر به معنای طولانی بودن رفع نسبی بیماری و پاندمی کووید-۱۹ در آن کشورهاست. بررسی‌ها نشان می‌دهد که برای اغلب کشورهایی که درصد بهبودی آنها پایین است حتی با کاهش جمعیت مورد جدید، شاخص ضریب بهبودی (RI) بهبود نمی‌یابد. به طور مثال درصد بهبودی (نسبت بهبود یافتگان به مبتلایان به درصد) کشورهای برزیل (۶۵ درصد)، آفریقای جنوبی (۵۲ درصد)، کلمبیا (۴۶ درصد)، آمریکا (۴۶ درصد) و فرانسه (۴۵ درصد) بوده است و برای رسیدن به ضریب بهبودی (RI) مناسب و برطرف کردن بیماری لازم است علاوه بر کاهش جمعیت موردهای جدید برای افزایش جمعیت بهبودی تلاش شود. در صورت ادامه این روند، بدون تردید ماندگاری بیماری در این کشورها بسیار طولانی خواهد بود. با توجه به شاخص ضریب بهبودی (RI) برای ۲۱ کشور موجود (ستون ۷ جدول ۵)

در تیرماه می‌توان ترتیب رفع نسبی و تدریجی بیماری در کشورها را به طور تقریبی مشخص نمود.

جدول ۵: آمار تحلیلی سامانه نماگر کووید-۱۹: محاسبه شاخص بهبودی (RI) در ۴ ماه اخیر برای کشورها با بیش از ۱۰۰ هزار نفر مبتلا تا آخر تیرماه ۱۳۹۹						
نام کشور	آمار تجمعی (مبتلایان (تیر)	آمار تجمعی (بهبودی (تیر)	شاخص بهبودی (RI) فروردین	شاخص بهبودی (RI) اردیبهشت	شاخص بهبودی (RI) خرداد	شاخص بهبودی (RI) تیر
کل دنیا	۱۴,۷۴۵,۹۲۹	۸,۷۹۳,۶۳۸	۰.۵۶	۰.۵۸	۰.۶۱	۰.۶۲
چین	۸۳,۶۸۲	۷۸,۸۱۷	۰.۹۹	۰.۹۹	۱.۰۰	۱.۰۰
قطر	۱۰۷,۰۳۷	۱۰۳,۷۸۲	۰.۷۷	۰.۸۵	۰.۹۶	۰.۹۷
آلمان	۲۰۳,۳۳۴	۱۸۷,۸۰۰	۰.۹۶	۰.۹۶	۰.۹۷	۰.۹۷
کانادا	۱۱۱,۱۲۴	۹۷,۴۷۴	۰.۶۹	۰.۷۱	۰.۷۲	۰.۹۵
ترکیه	۲۲۰,۵۷۲	۲۰۳,۰۰۲	۰.۸۷	۰.۸۹	۰.۹۳	۰.۹۴
ایتالیا	۲۴۴,۶۲۴	۱۹۷,۱۶۲	۰.۹۰	۰.۹۲	۰.۹۴	۰.۹۴
شیلی	۳۳۳,۰۲۹	۳۰۳,۹۹۲	۰.۸۵	۰.۸۸	۰.۹۲	۰.۹۴
ایران	۲۷۶,۲۰۲	۲۴۰,۰۸۷	۰.۸۴	۰.۸۷	۰.۸۹	۰.۹۲
عربستان	۲۵۳,۳۴۹	۲۰۳,۲۵۹	۰.۶۵	۰.۶۹	۰.۷۳	۰.۸۱
پاکستان	۲۶۵,۰۸۳	۲۰۵,۹۲۹	۰.۳۸	۰.۴۸	۰.۶۳	۰.۷۹
روسیه	۷۷۷,۴۸۶	۵۵۳,۶۰۲	۰.۵۹	۰.۶۵	۰.۷۰	۰.۷۲
مکزیک	۳۴۴,۲۲۴	۲۱۷,۴۲۳	۰.۸۵	۰.۶۸	۰.۶۹	۰.۷۱
پرو	۳۵۷,۶۵۱	۲۴۵,۰۸۱	۰.۵۷	۰.۶۳	۰.۶۸	۰.۷۱
برزیل	۲,۱۰۲,۵۵۹	۱,۳۷۱,۲۲۹	۰.۵۳	۰.۵۹	۰.۶۸	۰.۶۸
هندوستان	۱,۱۵۳,۳۵۹	۷۲۴,۴۹۴	۰.۵۷	۰.۶۱	۰.۶۴	۰.۶۴
بنگلادش	۲۰۷,۴۵۳	۱۱۳,۵۵۶	۰.۴۱	۰.۴۲	۰.۴۹	۰.۵۵
فرانسه	۱۷۶,۷۵۴	۷۹,۲۳۳	۰.۵۷	۰.۵۷	۰.۵۶	۰.۵۴
آفریقای جنوبی	۳۷۳,۶۲۸	۱۹۴,۸۶۵	۰.۵۵	۰.۵۰	۰.۴۸	۰.۵۳
کلمبیا	۲۰۴,۰۰۵	۹۵,۸۰۴	۰.۴۰	۰.۰۰	۰.۴۳	۰.۴۹
آمریکا	۳,۹۲۴,۱۰۹	۱,۸۰۴,۴۹۳	۰.۴۴	۰.۴۴	۰.۴۶	۰.۴۸

(<https://www.isc.gov.ir>) در دسترس می‌باشد.

این سامانه همچنین به درخواست سازمان همکاری‌های اقتصادی کشورهای عضو دی هشت (D8) برای بهره‌برداری کشورهای عضو، در فروردین ماه با حضور نمایندگان کشورهای عضو این سازمان به دعوت مرکز بهداشت و حمایت اجتماعی سازمان D8 (D8-HSP) و نیز مرکز بهداشت جهانی (Chatham House) لندن به صورت ویدیو کنفرانس رونمایی و در وبگاه آن سازمان به آدرس (<http://developing8.org/>) قرار گرفت.

در حال حاضر حدود ۱۸۰۰۹ مدرک از آخرین یافته‌های علمی در خصوص ویروس کووید-۱۹ در قالب مقاله تمام متن چاپ شده و پیش چاپ در این سامانه در دسترس محققان و پژوهشگران قرار دارد و البته این اطلاعات به طور روزانه به روز رسانی می‌شود. از این تعداد پژوهش، کشورهای آمریکا، چین و انگلیس به ترتیب با ۱۲۲۴ و ۲۴۰۶ و ۲۸۱۲ مقاله بیشترین مشارکت علمی را

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، جهت تسریع فرایند اطلاع‌رسانی در زمینه یافته‌های جدید علمی در مورد ویروس کووید-۱۹ و کمک به پژوهشگران، سیاست‌گذاران حوزه سلامت و عموم مردم و نیز پاسخ‌دهی مطلوب به همه‌گیری جهانی، سامانه نماگر کووید-۱۹ (ISC COVID-19 Visualizer) را از ابتدای بروز بیماری راه‌اندازی کرده است. اطلاعات این پایگاه شامل جدیدترین مقالات علمی تمام متن منتشر شده و پیش چاپ و نیز آمار مربوط به وضعیت انتشار بیماری بر اساس نقشه جهانی از وضعیت همه‌گیری بیماری کووید-۱۹ بوده و با جستجو در آن تازه‌ترین آمار مبتلایان، مرگ و میر، درمان‌شدگان و همچنین نسبت‌های ابتلا به جمعیت به تفکیک هر کشور و مقایسه بر اساس نمودار زمانی-مکانی قابل مشاهده است. آدرس وبگاه این سامانه (<https://maps.isc.gov.ir/covid19/>) بوده که از طریق وبگاه اصلی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)

در این سامانه همچنین مجموعه‌ای از دستورالعمل‌ها و پروتکل‌های صادر شده توسط سازمان‌های معتبر دنیا از جمله سازمان بهداشت جهانی (WHO) در حوزه بهداشت، سلامت و مقابله با شیوع بیماری کووید-۱۹ قرار دارد که می‌تواند مورد استفاده عموم قرار گیرد.

در مقایسه با سایر کشورهای دنیا در این حوزه داشته اند. سایر کشورها از جمله ایتالیا (۱۱۷۹ مدرک)، فرانسه (۴۴۷ مدرک)، کانادا (۴۳۹ مدرک)، هند (۴۱۷ مدرک)، آلمان (۴۱۲ مدرک) و استرالیا (۳۳۵ مدرک) به ترتیب در جایگاه‌های چهارم الی نهم قرار دارند. ضمناً کشور ایران با ۲۸۳ مقاله جایگاه دهم دنیا را در پژوهش و تحقیق و یافته‌های جدید در خصوص ویروس کووید-۱۹ دارد.

<https://maps.isc.gov.ir/covid19/#/world>

سامانه نماگر کووید-۱۹ (ISC COVID-19 Visualizer)

ثبتهمایش‌ها در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

برونداد همایش‌ها با تقویت چرخه مدیریت دانش در کشور و ارتقا سطح کیفی و اثربخشی همایش‌ها از جمله اهداف مهم این سامانه می‌باشد.

علاوه‌براین، امکان دسترسی به اطلاعات و لیست کامل عنوان همایش‌های معتبر برگزار شده و در حال برگزاری در حوزه‌های موضوعی مختلف و اطلاع‌رسانی در مورد همایش‌های نامعتبر و فاقد مجوز را فراهم می‌کند.

در سامانه جامع ثبت و اطلاع‌رسانی همایش‌های معتبر علمی، ثبت و نمایه کردن همایش‌های معتبر علمی مطابق با شیوه‌نامه مربوطه و بر اساس فرآیند معین انجام می‌گیرد. این سامانه پایگاهی برای نمایه کردن همایش‌های معتبر علمی، مدیریت متمرکز اطلاعات همایش‌ها با اطلاع‌رسانی سریع و جامع در خصوص زمان و عنوان همایش‌ها به پژوهش‌گران حوزه‌های گوناگون می‌باشد. سازماندهی

عنوان همایش	نام دانشگاه	تاریخ برگزاری
اولین همایش ملی اربعین؛ اعتلای نهضت حسینی، تحقق تمدن نوین اسلامی	دانشگاه محقق اردبیلی - اردبیل	۱۳۹۹/۰۷/۰۹
ششمین همایش بین‌المللی رتبه‌بندی دانشگاه‌های دنیا - یوآی گرین متریک	دانشگاه زنجان	۱۳۹۹/۰۷/۲۲
نخستین همایش بین‌المللی مدیریت یکپارچه منابع آب در گذر زمان	دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری	۱۳۹۹/۰۷/۲۳
اولین همایش ملی تئاتر مسئولیت‌پذیر	دانشگاه تهران	۱۳۹۹/۰۷/۲۵
نخستین همایش ملی رسانه ملی و تبلیغات بازرگانی	دانشگاه صدا و سیما ایران	۱۳۹۹/۰۷/۲۹
اولین کنفرانس ملی پیشرفت‌های اخیر و روندهای آینده صنعت خودرو	دانشگاه علم و صنعت ایران - تهران	۱۳۹۹/۰۷/۲۹
"هجدهمین همایش ملی حسابداری ایران" حسابداری در مسیر انقلاب صنعتی چهارم	دانشگاه یزد	۱۳۹۹/۰۷/۳۰
دومین کنفرانس ملی مدل‌سازی در مهندسی معدن و علوم وابسته	دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)	۱۳۹۹/۰۷/۳۰
اولین همایش ملی قرآن و انسان مدرن	دانشگاه شهرکرد	۱۳۹۹/۰۷/۳۰
اولین همایش ملی اربعین؛ اعتلای نهضت حسینی، تحقق تمدن نوین اسلامی	دانشگاه محقق اردبیلی - اردبیل	۱۳۹۹/۰۷/۰۹

جایگاه علمی جمهوری اسلامی ایران در سطح بین‌المللی

(تاریخ انتشار: ۱۵ / شهریور / ۱۳۹۹)

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

جایگاه					رتبه					تعداد					سهم (درصد)				
					۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	
تولید علم در جهان					۱۶	۱۶	۱۶	۱۸	۱۹	۶۲۰۲۲	۵۶۰۵۱	۵۴۳۶۵	۴۹۴۰۳	۴۲۰۶۵	۱۹۱	۱۷۷	۱۷۲	۱۶۱	
تولید علم در کشورهای اسلامی					۱	۱	۱	۲	۲	۶۲۰۲۲	۵۶۰۵۱	۵۴۳۶۵	۴۹۴۰۳	۴۲۰۶۵	۲۱۰۰۱	۱۹۹۹	۲۰۶۳	۲۰۰۷	
استاندارد ^۱					۱۶	۱۸	۱۹	۲۰	۲۰	۱۴۸۴۹۷	۲۸۵۳۲۶	۳۸۶۸۷۲	۴۴۹۲۳۵	۴۵۲۹۶۲	۱۵۴	۱۳۱	۱۱۷	۱۰۰۷	
مقالات داغ					۱۶	۲۰	۰	۰	۰	۹۷	۴۴	۰	۰	۰	۵۰۰۶	۴۰۲۶	۰	۰	
مقالات پراستناد					۱۶	۲۳	۲۵	۲۷	۳۳	۶۳۱	۴۲۸	۳۲۴	۲۷۱	۱۹۰	۳۰۳۴	۲۰۳۵	۱۰۹۵	۱۰۷	
مقالات برتر					۱۶	۲۳	۲۵	۲۷	۳۳	۶۴۵	۴۳۱	۳۲۴	۲۷۱	۱۹۰	۳۰۳۷	۲۰۳۶	۱۰۹۵	۱۰۷	
مقالات برتر (تجمعی) ^۲					۲۷	۳۰	۳۴	۳۶	۳۶	۳۲۴۱	۱۷۷۶	۱۳۴۵	۱۰۰۲۱	۷۵۰	۱۰۳۳	۱۰۱۶	۱۰۰۳	۰۰۹	
مقالات کنفرانس					۴۱	۳۸	۳۷	۳۶	۳۱	۲۵۴۹	۲۵۴۵	۴۱۳۸	۴۳۷۴	۴۹۴۴	۰۰۳۳	۰۰۴۹	۰۰۵۵	۰۰۰۷	
درصد مقالات کنفرانس ^۳																			
مشارکت بین المللی					۲۴	۲۸	۳۰	۳۵	۳۶	۱۷۳۷۵	۱۳۸۹۷	۱۲۰۸۶	۱۰۰۲۳۰	۸۸۱۴	۰۰۹۲	۰۰۷۹	۰۰۷۲	۰۰۶۱	
درصد مشارکت بین المللی ^۴																			
اج ایندکس مهندسی، علم مواد و شیمی آمریکا، کانادا و استرالیا					۲۷۲	۲۴۵	۲۱۲	۱۹۲	اج ایندکس ایران در روز ۳۱ ماه اوت ۱۴۴۲ است.					۲۸۱۵	۲۴۸۷	۲۲۰۲۴	۲۰۰۶۵	۲۰۰۹۵	
					مهندسی، علم مواد و شیمی					مهندسی، علم مواد و شیمی					مهندسی، علم مواد و شیمی				
					آمریکا، کانادا و استرالیا					آمریکا، کانادا و ایتالیا					آمریکا، کانادا و مالزی				

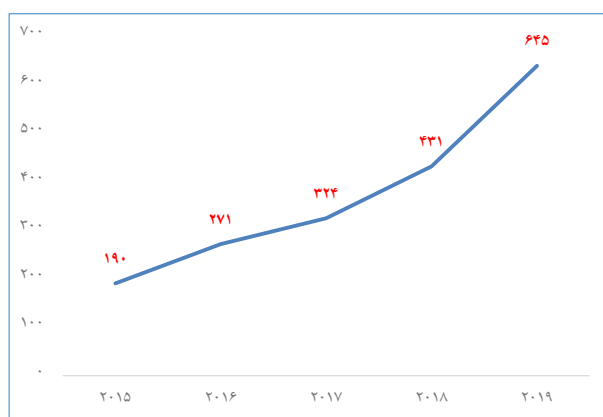
جایگاه علمی جمهوری اسلامی ایران در سطح بین‌المللی

(تاریخ انتشار: ۱۵ / شهریور / ۱۳۹۹)

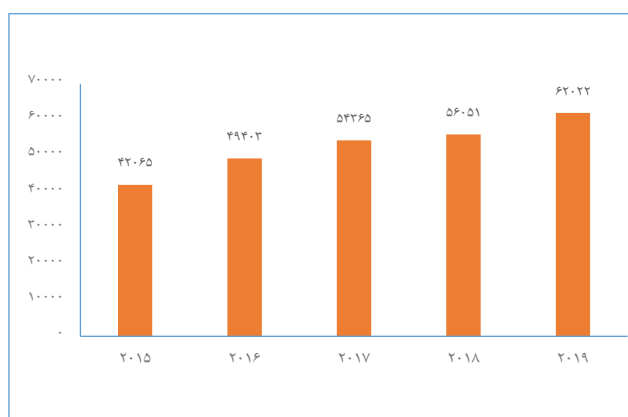

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

بهترین رتبه جهانی کسب شده توسط دانشگاه‌های کشور												نظام‌های رتبه‌بندی
۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱	
دانشگاه صنعتی شریف ۴۷۱-۴۸۰	دانشگاه صنعتی شریف ۴۳۱-۴۴۰	دانشگاه صنعتی شریف ۴۷۱-۴۸۰	دانشگاه صنعتی شریف ۴۲۲	دانشگاه صنعتی شریف ۴۰۷	دانشگاه صنعتی شریف ۴۰۹	۲	۵	۵	۶	۶	۵	QS WORLD UNIVERSITY RANKINGS
دانشگاه تهران ۲۲۸	دانشگاه تهران ۱۹۵	دانشگاه تهران ۱۷۹	دانشگاه تهران ۱۵۶	دانشگاه تهران ۱۴۰	-	۱۴	۱۸	۲۳	۲۶	۳۶	-	TCWTS Leiden Ranking
دانشگاه‌های علم و صنعت و صنعتی شریف ۴۰۱-۵۰۰	دانشگاه‌های علم و صنعت و صنعتی شریف ۵۰۱-۶۰۰	دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل ۳۰۱-۳۵۰	دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل ۳۵۱-۴۰۰	دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل ۳۵۱-۴۰۰	-	۸	۱۳	۱۸	۲۹	۴۰	-	THE WORLD UNIVERSITY RANKINGS
دانشگاه تهران ۳۰۱-۴۰۰	دانشگاه تهران ۳۰۱-۴۰۰	دانشگاه تهران ۳۰۱-۴۰۰	دانشگاه تهران ۳۰۱-۴۰۰	-	-	۲	۸	۱۳	۱۳	-	-	ACADEMIC RANKING OF WORLD-119 UNIVERSITY
-	-	دانشگاه تهران ۴۰۱-۵۰۰	دانشگاه‌های تهران و علوم پزشکی تهران ۴۵۱-۵۰۰	-	-	-	-	۲۴	۴۳	-	-	ISC World University Rankings

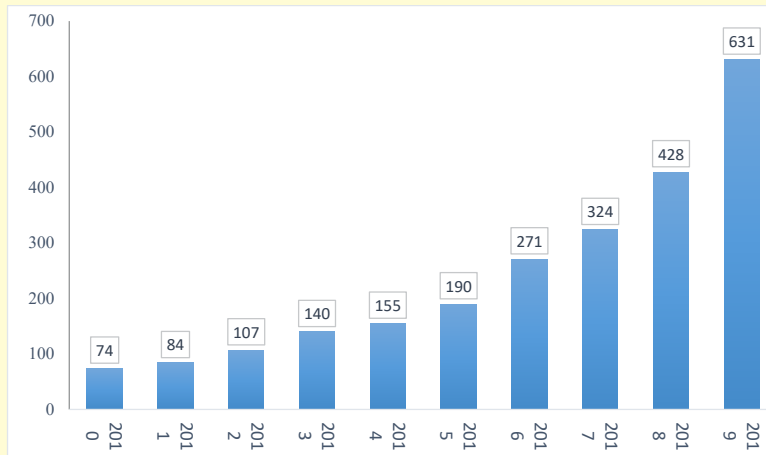

نمودار ۲. روند تولید مقالات برتر جمهوری اسلامی ایران در جهان (ESI) (۲۰۱۵-۲۰۱۹)

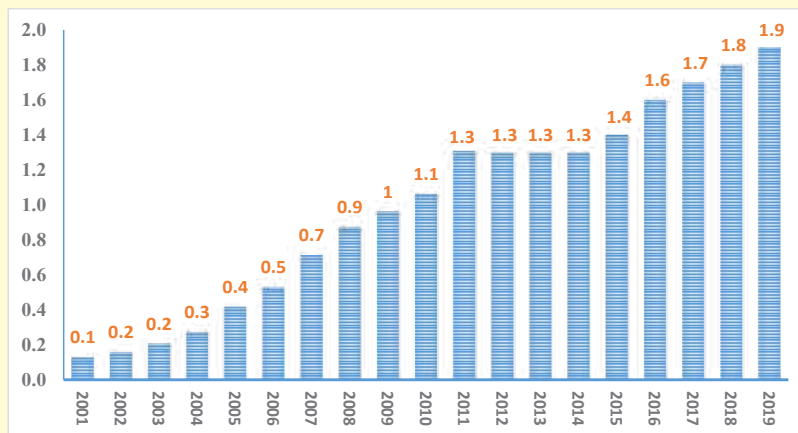

نمودار ۱. روند تولید علم جمهوری اسلامی ایران در جهان (ISI) (۲۰۱۵-۲۰۱۹)

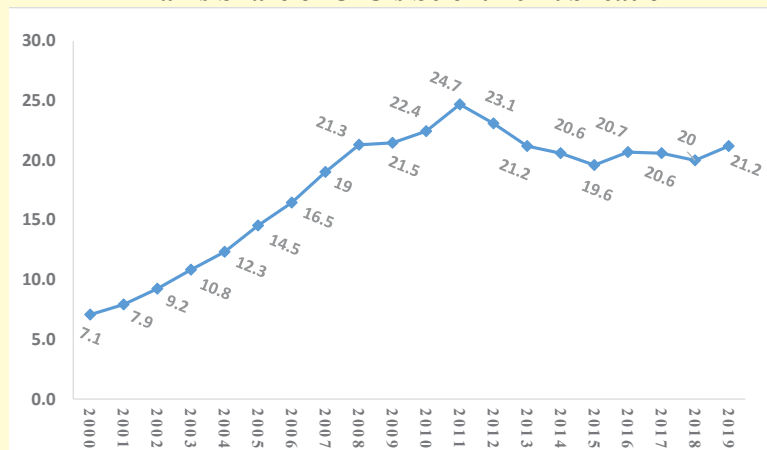
Highly Cited Paper by Iranian Scientists, ISI

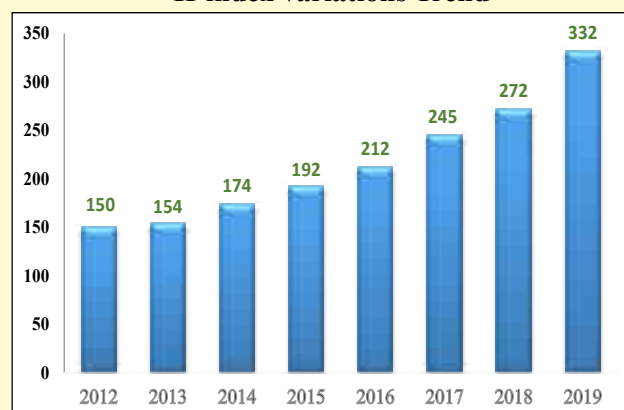
Iran's Share of World's Scientific Publication

Iran's Share of OIC's Scientific Publication

H-index variations Trend

Study in Iran

Iranian applicants

Admission to all of the higher education programs in Iran, requires having the certificate of the prerequisite degree already completed. Admission to undergraduate programs principally requires 12-year Diploma which is a school educational degree totally administered by the Ministry of Education.

Universities of medicine and preclinical higher educational programs are affiliated with the Ministry of Health and Medical Education.

Non-Iranian applicants

All non-Iranian eligible applicants could apply for the Iranian universities in Bachelor, Masters, and PhD programs and also for research institutes (mostly postgraduate programs). Studying at universities in Iran is generally in three types: Tuition self-paying, Partial Scholarship (covering tuition fees), and Full Scholarship (Covering Tuition fees and living costs).

In many cases, scholars' scientific exchanges and communications around the world have

been reviewed by their scientific publications in journals to show their scientific growth in each country or discipline. Furthermore, it can be used for policymaking in each country's research system. Publishing the reports of scientific production in peer-reviewed journals is one of the most critical growth indicators of any society. Therefore, the amount of information produced in each country can be one of its growth and development indicators among other countries.

Universities:

The current pages, provides general statistical information on the students, academics of certified universities of Iran.

There are approximately 3.4 million higher education students and researchers, by fair and suitable distribution of 142 public universities across the country.

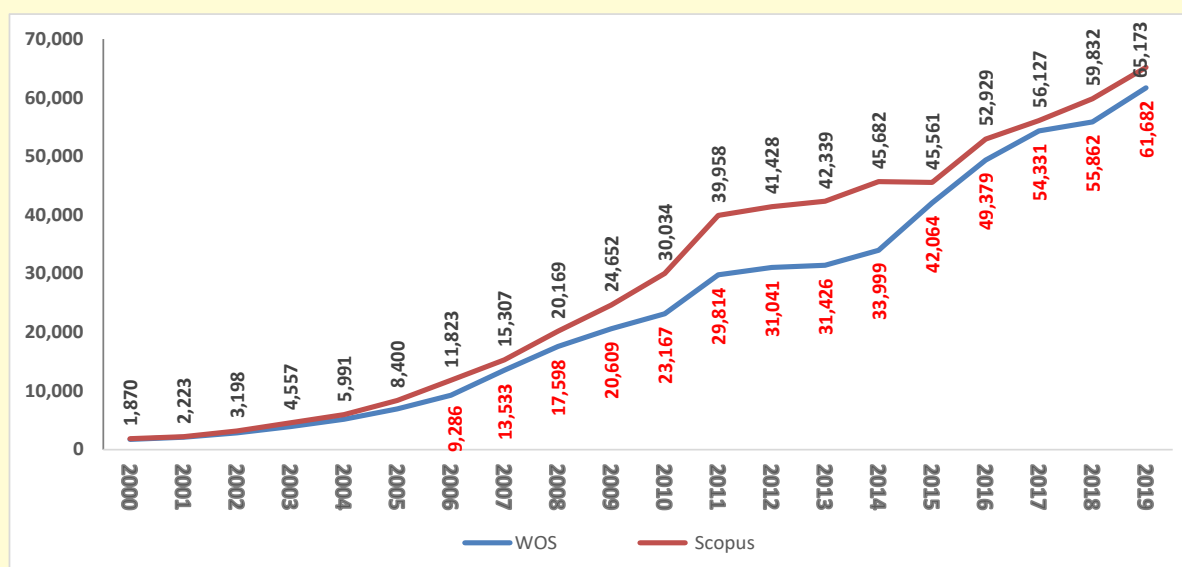
University Students:

Population of students (1980):175,675

Population of students (2019):Approx. 3,375,000 (20 times growth)

Science Publications:

Iranian Publication in ISI and Scopus

- Facilitate the creation of knowledge, innovation and development in all fields of science and technology (including indigenous knowledge),

In addition, MSRT is paying particular attention to implementing diplomacy of science and technology, traffic of academic collaborations, developing, strengthening, and improving the national and international science and technology cooperation with its foreign partners; including overseas universities, science and technology institutions/organizations.

Some of the main missions and goals of this ministry can be outlined as:

- Highlighting the importance and necessity of satisfying the needs of population in higher education,
- Promoting cooperation and exchange of inter/intra university collaborations/achievements/activities inside or outside the country,
- Educating, training, and equipping economics the required specialized personnel for the country and worldwide,
- Integration of higher education and science-technology achievements,
- Reforming scientific sphere and stimulating innovative activity as the key sources of stable economic growth,
- Increase of prosperity and development in the society,
- Elaboration and approval of the State standards of higher, post-graduate and additional professional education,
- Providing policies, strategies, plans, etc. for expanding and promoting the regional and international academic, science and technology cooperation,
- Initiating and promoting implementation of the Agreements/Memorandum of Understandings (MOUs) between international partners,

Stages of Higher Education in Iran

Associate Degree (Kardani) - 2 to 3 years

Description: Technical and vocational training universities train technicians for enhancing the link between universities and industry. Students sit for an entrance examination and follow a two- or three-year post-secondary course leading to the Associate Degree.

1. University level first stage-

Bachelor's degree (Karshenasi) - 4-5 years

Description: The Bachelor's degree is conferred after four to five years' study or two years after the Associate degree. The Bachelor's degree requires 130 to 140 credit units. The continuous Master degree is offered in Dentistry, Medicine, Pharmacy and Veterinary Medicine as well as in some other fields and requires the completion of 210-290 units and a dissertation.

University level second stage-

Master degree (Karshenasi Arshad) - 2 years

Description: The postgraduate qualification of Master's degree in Arts and Science is generally conferred after two years' study beyond the Bachelor's degree. Students must sit for an entrance examination, pass 13 general and 32 to 36 semester units. It is either by coursework or research (in this case, students must prepare a thesis (dissertation) and defend it successfully before the advisory committee).

1. University level third stage:

Doctorate-4 years or more

Description: The Doctorate is offered at the professional level (Medicine, Dentistry, Pharmacy, Veterinary Medicine) and is the level of a Ph.D. In Dentistry, Pharmacy and Veterinary Medicine, studies last for 6 years. Ph.D. programmes are divided into educational and research phases. The educational phase comprises a Master's degree and passing an entrance examination.

Higher Education in Iran

Universities and research institutes in Iran are open to all eligible Iranians and non-Iranian applicants. Two main ministries are responsible for directing the science, research and technology. The first and the largest one of the two, is the Ministry of Science, Research and Technology (MSRT), which is in charge of all the courses of Basic Science, Human Science, Engineering, Art, Agriculture, and in charge of universities, research centres and all Science and Technology Parks.

The second is the Ministry of Health and Medical Education (MOHME), which oversees the integration of the delivery of health services and medical education, all medical universities and also the Clinical courses. From 1988, non-profit private universities were allowed to operate.

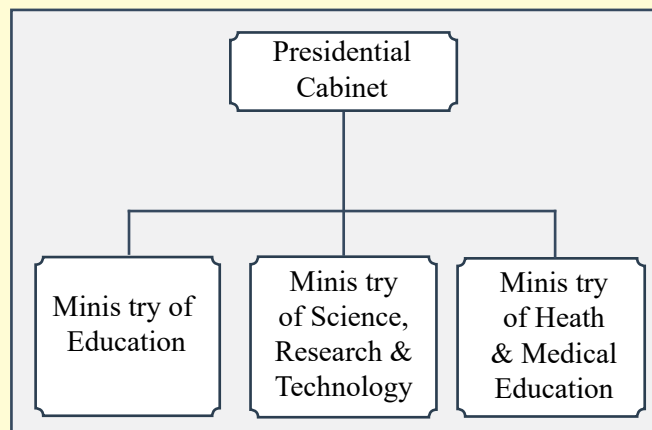
There are two main types of higher education institutions in the country:

1. University (public and private) - comprehensive, specialized, applied sciences, distance learning, medical, or private.
2. Research Institution

Ministry of Science, Research and Technology (MSRT)

Ministry of Science, Research and Technology of the Islamic Republic of Iran is the main state Ministry involved in higher education, science, research and technology.

There are other public or private bodies/institutions with related functions including 'Ministry of Education' which is responsible for schooling and tertiary education, the 'Ministry of Health and Medical Education', and other scientific and technological institutions affiliated with other state or private institutions in the country.

Ministry of Science, Research and Technology (MSRT) is a public body of executive power, which carries out functions on elaborating state policy and normative-lawful regulation in the sphere of higher education, science and technology, innovative activity, and intellectual property.

The Ministry's mission is directed at realization and development of intellectual potential of the nation (a key component of stable and dynamic development) of the Islamic Republic of Iran. It considers the national, regional and international goals, interests, policies and ambitions, and is seeking sustainable development for mankind welfare, peace and prosperity in the country and across the world.

Some of Ministry of Science, Research and Technology mandates are

- Support and encourage Universities and Research Institutes (public/private),
- Develop basic and applied research,
- Support Incubators and Technology Parks (at least 42 Technology Parks and 186 Incubators),
- Focus on fields such as Engineering, Basic Sciences, Art, Human Sciences and Agriculture,

Regional Information Center for Science and Technology
(RICEST)
Islamic World Science Citation Center
(ISC)

No. 56

August 2020

Analytical Monthly Newsletter

RICEST & ISC

